

ENDEKS İŞLEMLERİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ RAPORU

TASLAK VERSİYON
05.11.2018

İSTANBUL

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ VE YÖNETİCİ ÖZETİ.....	1
1. YÜKÜMLÜLÜK İHLALİ.....	4
2. YÜKLEME SÜRESİ KURALININ İHLALİ	6
3. UZLAŞTIRMA VERİSİ-ENDEKS TUTARSIZLIĞI	11
3.1.YÜKLEME TUTARSIZLIĞI.....	11
3.2. VERİ TUTARSIZLIĞI	14
4. DÖNEM İÇİ ÇOKLU YÜKLEME SORUNU	21
5. YÜKSEK OKUMA PERİYODU SORUNU	22
6. ÇAKIŞMA SORUNU.....	24
7. TARİH-DÖNEM UYUMSUZLUĞU	26
8. ARDIŞIK TARİH/ENDEKS TUTARSIZLIĞI	28
9. TEDARİKÇİ DEĞİŞİMİ/TAHLİYE ENDEKSİ GİRİLMEYESİ SORUNU	30
10. ENDEKS VE EK TÜKETİM DÜZELTME SORUNLARI.....	33
EK: ÇÖZÜM ÖNERİLERİ LİSTESİ	35
1. PYS DEĞİŞİKLİKLERİ	35
2. DÜZENLEME DEĞİŞİKLİKLERİ TALEPLERİ.....	36
3. DAĞITIM ŞİRKETLERİNDEN BEKLENTİLER	37

GİRİŞ VE YÖNETİCİ ÖZETİ

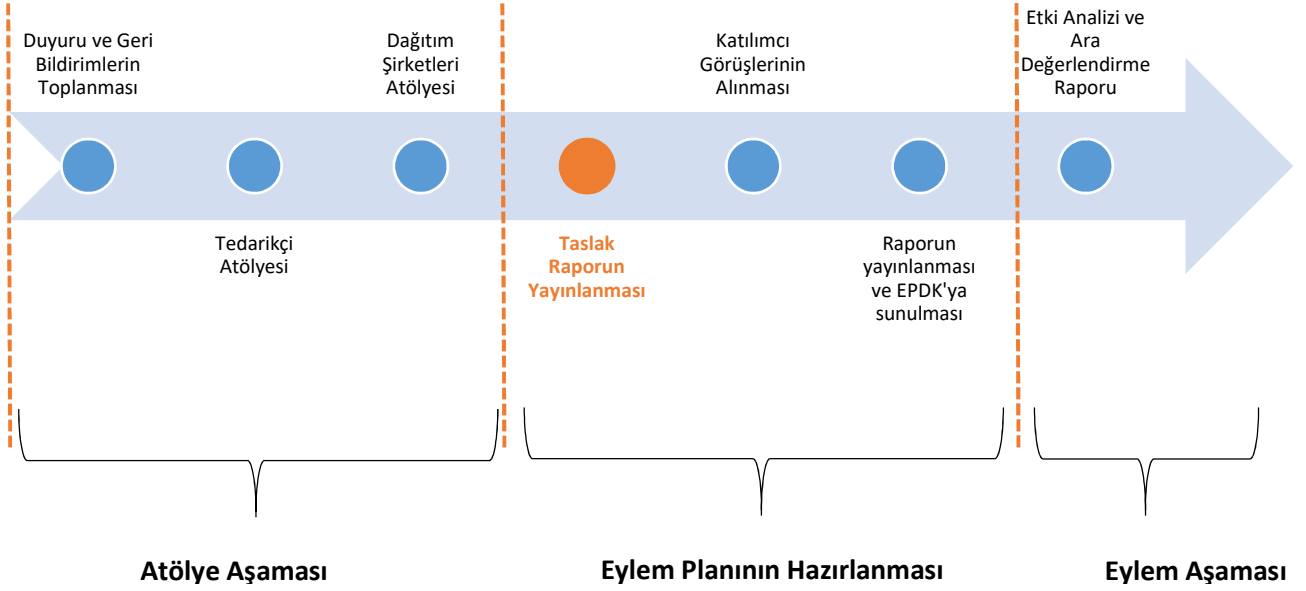
Serbest tüketici süreçlerinin etkin ve verimli yönetimi, saha koşullarına ve farklı aktörlerin perspektiflerine ilişkin bilginin PYS tasarım sürecine akışını gerektirmektedir. Dağıtım şirketlerinin sayaç okuma süreçlerinden akan bilgilerin faturalama sürecinde kullanılmak üzere tedarikçilere ve serbest tüketicilere aktarılmasına yönelik endeks işlemleri için bu durum çok daha kritik bir niteliğe sahiptir.

Endeks işlemlerine ilişkin Şirketimizin rolü, verinin transferi gibi çok sınırlı bir rol olsa da bu rolün ifası, bilginin alındığı sayaç okuma süreçleri ile bilginin aktarıldığı faturalama sürecinin koşullarına ve kısıtlarına uyumluluğu getirmekte, dolayısıyla bizatihi rolün sınırlılığı aynı zamanda onun yürütülmesindeki güçlükleri belirlemektedir. Üstelik dağıtım şirketlerinin saha koşullarının ve sayaç okuma süreçlerinin kendi içerisinde farklılaşması, süreci daha da karmaşık hale getirmektedir. Öte yandan, yüklenen veriler tedarikçiler için *satın alınan enerji miktarı ve satılan enerji miktarı arasında tutarsızlığa dolayısıyla önemli ticari ve mali etkilere yol açmakta* olup bu nedenle piyasa için yüksek önem düzeyine sahiptir. Bu kapsamda, endeks işlemlerinin etkin ve verimli yönetimi; saha koşulları, kısıtları ve farklı aktörlerin perspektiflerine ilişkin bilginin Şirket bünyesine aktarılmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla veri transferi ile ilgili '*sınırlı ve küçük rolün*' yerine getirilmesi, aslında son derece karmaşık bir yapının kurulmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu perspektifle, endeks işlemlerinin saha koşullarına ve tedarikçilerin ihtiyaçlarına uygun olarak yönetilmesine ve yaşanan sorunların çözümlenmesine yönelik bir çalışma başlatılmıştır. Bu çalışmayla farklı aktörlerle atölyeler, geri bildirim formları ve anket gibi araçlarla saha bilgisinin Şirket bünyesine akışı sağlanarak sorunların çözümüne ilişkin bir yol haritası ve eylem planı oluşturulması hedeflenmektedir.

Çalışma; üç ana aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama, eylem planının hazırlanmasına ilişkin bilgilerin ve taleplerin alınması ve çözüm önerilerinin oluşturulması için belirli bir ortaklaşmanın sağlanmasına yönelik atölye aşaması olup sorunlar ve çözüm önerileri önce tedarikçilerle ardından dağıtım şirketleri ile tartışılmıştır. Eylem planının hazırlanması ise sorunlar ve çözüm önerilerinin oluşturularak taraflara sunulmasını içermekte, oluşturulan çözüm önerilerinin eylem planına dönüştürülmesi ve takibinin sağlanmasını hedeflemektedir. Taslak sorunlar ve çözüm önerileri raporunun hazırlanması ile başlayan bu aşamada aynı zamanda tarafların talep ve önerileri alınmaya devam edilmekte, süreç raporun yayınlanarak EPDK'ya sunulması ve eylem planının nihai halinin belirlenmesi ile son bulmaktadır. İyileştirme çalışmalarına başladıktan sonra ise yapılan çalışmaların etkinliğini ölçen ve gerekmesi durumunda yapılacak faaliyetlerin revize edilmesini içeren etki analizi ve ara değerlendirme çalışması yapılacaktır. Bu çalışmada planlamaların gerçekleşme düzeyi, gerçekleştirilen önerilerin etki düzeyi

dikkate alınarak ara çözümler oluşturulacak ve çalışmalar ile sonuçlarının düzeyi hakkında tarafların bilgi sahibi olmaları sağlanacaktır.

Endeks İşlemleri Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporunda Şirketimize izleme çalışmaları sırasında veya operasyon sürecinde tespit edilen ya da atölye çalışmaları ve geri bildirim formları üzerinden tarafımıza iletilen sorunlar aşağıda sıralanan boyutlarıyla ele alınmaktadır.

Çalışmada çözüm önerileri;

- İzleme ve EPDK'ya yönelik raporlama çalışmaları
- PYS Geliştirmeleri
- Mevzuat Değişikliği Önerileri
- Dağıtım Şirketlerinden beklentiler

olarak dört farklı kategori altında tanımlanmıştır. Çözüm önerileri, metinde ilgili başlıklar altında tartışılarak önerilmiş, Ek-1'de ise kategori bazında listelenmiş olup bu önerilerinin hayata geçirilme

sürelerine ilişkin kısa/orta/uzun dönem olarak genel bir çerçevede tanımlanmakta, ancak rapor nihai haline getirildiğinde önerilerin hayata geçirilmesi için somut takvim oluşturulması planlanmaktadır. Çözüm önerileri,

- hata sınırlayan kural setleri, süreçler ve ekranlar,
- kurallara uyumu içsel olarak teşvik eden çözümler¹,
- taraflar arası bilgi akışının derinleştirilerek sorunların süreç içerisinde sahada çözümü

gibi yaklaşımlara dayalı olarak geliştirilmiş olup *sorunların ortaya çıkmasının önlenmesi ya da düşük maliyetli yöntemlerle etkin bir şekilde sahada çözümlenmesine* yöneliktir. Öte yandan kapsamlı bir izleme ve raporlama sistemi oluşturularak EPDK ile EPIAŞ'ın sorunların düzeyi ve tarafların performans düzeyine ilişkin bilgilere erişimi sağlanmakta ve böylece dağıtım şirketleri performansı ile süreçlerin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Raporda ayrıca çözüm önerileri ile ilgili tarafların görüşlerini almak üzere ilgili bölümlerde sorular yer almakta olup duyuruda sunulan Geri Bildirim Formu kullanılarak bu soruların cevaplandırılması ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerin iletilmesi talep edilmektedir. Bu geri dönüşlerin sağlanması ile *çözüm önerilerinin katılımcıların ihtiyaçlarına uygunluğu* garanti altına alınmaya çalışılmaktadır.

Endeks İşlemleri Sorunlar ve Çözüm Önerileri Raporu, mevzuatta öngörülen verilerin dağıtım şirketlerinden alınarak ilgili taraflara transferinin sağlanması ile sınırlı olan Şirketimiz rolünün sektörün farklı veçhelerindeki sorunların çözümlenmesine imkân verecek şekilde Şirketimiz misyonuna uygun olarak yürütülmesine yönelik bir perspektifi yansıtmaktadır. Bu perspektif, EPIAŞ'ın piyasanın mevcut sorunlarının bünyesine akmasına yol açan, tüm aktörlerle aktüel etkileşim içeren merkezi konumundan ve söz konusu rolün sorunların çözümü açısından düğüm noktası niteliğinden kaynaklanmaktadır. Serbest tüketici süreçleri ile ilişkili sektörde yaşanan sorunların çözümü ve yeni süreçlerin tasarımına ilişkin bir pilot çalışma niteliğindeki bu çalışma yönteminin etkili olması durumunda diğer serbest tüketici süreçlerinde de uygulanması planlanmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın hedefine ulaşabilmesi için ihtiyaçlar, sorunlar ve beklentilere yönelik her türlü geri bildirimin gerçekleştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Öte yandan çalışmanın yöntemine ilişkin öneriler de Şirketimiz açısından son derece değerli görülmektedir.

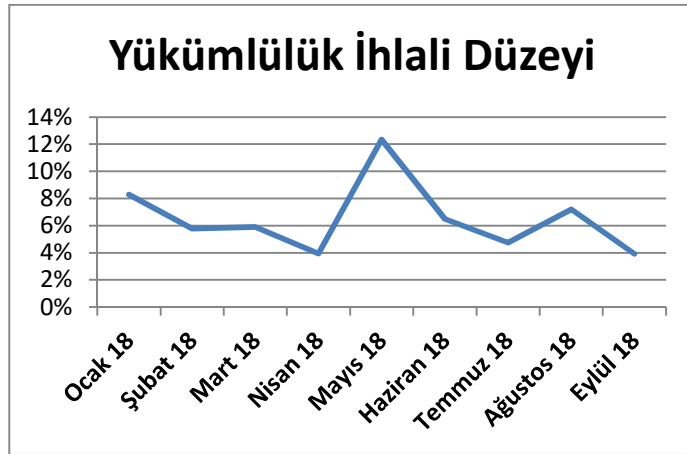
¹ Burada tarafların yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde yaptırımlardan teşvik mekanizmaları içeren süreçlere yaslanan bir yapı öngörülmektedir. Hak kullanımının ve faydaların elde edilmesinin yükümlülüklerin ifasına bağlanması (pozitif teşvik) ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda oluşan olumsuz dışsalılıkların ilgili tarafa maliyet olarak geri dönmesi (negatif teşvik) olmak üzere iki şekilde uygulanabilmektedir.

1. YÜKÜMLÜLÜK İHLALİ

Yükümlülük ihlali ile Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliğinin 32. Maddesi 4. Fıkrası çerçevesinde dağıtım şirketleri için düzenlenen serbest tüketici endeks verileri yükleme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, yükleme yapılmaması kastedilmektedir. Yükümlülük ihlali, tüketicilerin faturalamaya esas verilere serbest tüketici portalı üzerinden erişememelerine neden olmaktadır. Tedarikçiler için ise sayaç verilerinin de girilip girilmemesine bağlı olarak farklı sonuçlar doğurmaktadır².

Endeks yükümlülük ihlal düzeyi Tablo 1.1.'de ele alınmıştır. Bu tablodaki yükümlülük sayısı dağıtım şirketlerinin okuma yükümlülüğündeki sayaç sayısı, ihlal sayısı ise dönemlik bazda enerji türü aktif olan endeks veya ek tüketim yüklenmemiş olanların sayaçların sayısıdır³. OSB'lerin okuma yükümlülüğündeki sayaçlar ve K1 portföyünde yer alan sayaçlar kapsam dışında bırakılmıştır.

Dönem	İhlal Sayısı	Yükümlülük Sayısı	İhlal Oranı
Ocak 18	345.767	4.174.789	8%
Şubat 18	205.494	3.558.506	6%
Mart 18	170.862	2.896.957	6%
Nisan 18	89.680	2.277.652	4%
Mayıs 18	274.585	2.224.762	12%
Haziran 18	97.093	1.498.234	6%
Temmuz 18	33.507	706.556	5%
Ağustos 18	47.529	659.289	7%
Eylül 18	17.560	447.786	4%
Toplam	1.282.077	18.444.531	7%

Tablo 1.1.: Yükümlülük İhlal Düzeyi

Grafik 1.1: Yükümlülük İhlal Oranı

Tabloda görüldüğü üzere 2018'de ortalama endeks yükümlülük ihlal oranı % 7'dir. Mayıs 2018'de bu oran % 12'ye çıkarken, Eylül 2018'de %4'e düşmüştür.

Yükümlülük ihlali sorunun çözümü için dağıtım şirketlerinin performanslarının izlenmesi, gerekmesi durumunda dağıtım şirketleriyle birlikte değerlendirme yapılması ve ihlal oranlarının⁴ yukarıda verilen

² Uzlaştırma verilerinin de yüklenmemesi durumunda tedarikçi toptan piyasa işlemlerine bağlı olarak pozitif dengesizliğe düşecek, yüklenmesi durumunda ise 3. Bölümde ele alınacağı üzere tedarik gerçekleşmiş olmasına rağmen satın aldığı enerjinin mevzuat çerçevesinde satışını gerçekleştiremeyecektir.

³ Tablo hazırlanırken bir aydan daha uzun periyotta okunduğu için bazı aylarda endeks yükleme yapılmayan sayaçlar sistemde periyot bilgisinin yer almaması nedeniyle ayrıştırılamadığı için ihmal edilmiş olup gerçek ihlal sayısı, bu nedenle bu listede yer alan sayının altındadır.

⁴ Yukarıda belirtildiği gibi periyot bilgisi PYS'de alınmaya başlanana kadar aylık olarak okunmayan sayaçlar ayrıştırıl(a)madan bu işlem yapılacaktır.

çerçeve ile ilgili K2 Görevli Tedarik Şirketi ve diğer tedarikçiler kısımlı olarak EPDK'ya aylık/üç aylık olarak raporlanması planlanmaktadır. Raporlamada dağıtım şirketleri tarafından bildirilen, ihale yol açan saha koşulları ile ilgili güçlüklerle ilişkin değerlendirmeler de yer alacaktır.

Soru 1.1: Yükümlülük ihlalinin izlenmesi ve EPDK'ya raporlama yapılması önerisini faydalı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? İzleme ve raporlama ile ilgili başta veri setleri olmak üzere önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

Öte yandan PYS'de güncelleme yapılarak, okuma periyodu bilgisinin ölçüm noktası kaydına zorunlu alan olarak ilave edilmesi planlanmaktadır. Böylece, okuma tarihleri PYS'de izlenebilir hale getirilerek tedarikçilerin yükümlülük ihlallerini takip etmeleri kolaylaşacaktır. Son olarak PYS'de yapılacak geliştirme ile hem tedarikçilerin, hem de dağıtım şirketlerinin yükümlülük ihlallerini takip edebilmelerine yönelik olarak aylık okunan sayılara yönelik olarak endeks okuma yükümlülük ekranı yapılacaktır.

Soru 1.2: Dağıtım şirketlerinden okuma periyodu alınması uygulamasını yararlı buluyor musunuz? Bu uygulama ile ilgili önerilerinizi ya da varsa alternatif değerlendirmelerinizi iletebilir misiniz?

Soru 1.3: Endeks yüklemelerinin takibi için PYS'de okuma yükümlülük ekranının tasarlanmasını yararlı buluyor musunuz? Bu uygulama ile ilgili değerlendirmeleriniz ya da varsa alternatif önerilerinizi iletebilir misiniz?

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE ⁵
1.1.	Yükümlülük İhlal Düzeylerinin İzlenmesi/EPDK'ya Raporlanması	İzleme/Raporlama	EPİAŞ/Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
1.2.	Okuma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde yaşanan güçlükler ve saha kısıtlarına ilişkin somut bilgilerin EPİAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
1.3.	Okuma periyodunun PYS'ye yüklenmesi zorunluluğu getirilmesi	PYS Geliştirme	EPİAŞ	Kısa vade
1.4.	Endeks okuma yükümlülük ekranı	PYS Geliştirme	EPİAŞ	Orta vade
1.5.	Okuma yükümlülüğü takibi/yükümlülüklerle uyum için daha fazla efor sarf edilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa

Tablo 1.2.: Yükümlülük ihlali Çözüm Önerileri

Soru 1.4: Yükümlülük ihlali sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

2. YÜKLEME SÜRESİ KURALININ İHLALİ

Tedarikçilerin tüketici faturalarını yüklenen endeks değerlerine göre kesme zorunluluğu nedeniyle endeks yükleme süresinin uzaması, faturalamanın ve dolayısıyla tedarikçiler için gelir tahakkukunun gecikmesine yol açmaktadır. Dolayısıyla tedarikçilerin mali olarak olumsuz etkilenmemeleri için dağıtım şirketlerinin gecikme olmaksızın endeksleri PYS'ye yüklemeleri gerekmektedir.

Yönetmeliğin 32. Maddesi 4. Fıkrasıyla bu husus düzenlenmiş olup serbest tüketiciler için okunan endeks değerlerinin üç gün içerisinde PYS'ye girilmesi gerekmektedir. Yükleme süresi kuralının ihlali, endeks değerlerinin Yönetmeliğin ilgili hükmüne aykırı olarak üç günden daha uzun sürede girilmesidir.

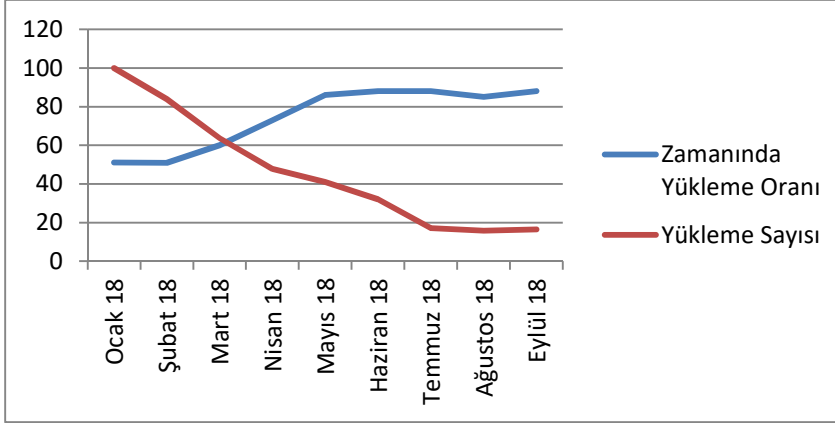
Yükleme süresi kuralı ihlal düzeyi Tablo 2.1. ve Grafik 2.1.'de ele alınmaktadır. Yükleme performansı, kolay izlenebilmesi için zamanında yükleme, geç yükleme ve çok geç yükleme şeklinde üç kategori altında ele alınmıştır. Zamanında yükleme, okunduktan sonra üç gün içerisinde yüklenen endeksleri, geç yükleme 4 gün 10 gün arasında yüklenen endeksleri, çok geç yükleme ise 10 günden daha uzun süre içerisinde yüklenen endeksleri ifade etmektedir. Veriler, enerji türü fark etmeksizin ilgili dönemde ikili anlaşma ile enerji tedarik eden tüketiciler için yapılan yüklemeleri kapsamakta olup OSB'lerin okuma yükümlülüğündeki sayaçlar kapsam dışında bırakılmıştır. Yükleme bazında hesaplanan veriler için ek tüketim yüklemeleri dikkate alınmamıştır.

Dönem	Zamanında Yükleme	Geç Yükleme	Çok Geç Yükleme	Toplam
Ocak 18	51%	11%	38%	6.271.745
Şubat 18	51%	10%	40%	5.257.511
Mart 18	60%	14%	26%	3.997.189
Nisan 18	73%	19%	8%	2.993.457
Mayıs 18	86%	11%	3%	2.565.513
Haziran 18	88%	10%	2%	2.012.417
Temmuz 18	88%	7%	4%	1.068.111
Ağustos 18	85%	11%	4%	991.908
Eylül 18	88%	9%	4%	1.028.671
Toplam	65%	12%	23%	100%

Tablo 2.1.: Yükleme Süresi İhlali Düzeyi

Tablo 2.1.'de görüldüğü üzere, kurala uyum düzeyi dönem boyunca yükselirken *geç yükleme* ve daha sert bir şekilde *çok yükleme oranı* düşmekte olup uyum düzeyi Eylül 2018'de % 88 oranına ulaşmıştır. Bununla birlikte, bu sorunun azalmasında ikili anlaşma ile enerji tedarik eden serbest tüketici sayısında ortaya çıkan dramatik düşüş etkili olmuştur. Grafik 2.1.'de zamanında yükleme oranı yükleme sayısı endeksi ile karşılaştırılmış olup Şubat ve Mayıs 2018 arasında yükleme sayısı düşüşü ile zamanında

yükleme oranı artışı arasında güçlü bir ilişkinin mevcut olduğu görülmektedir. Öte yandan Mayıs 2018 sonrasında yükleme sayısı düşüşü devam etse de zamanında yükleme oranı değişmemiştir.

Grafik 2.1.: Zamanında Yüklem Oranı Yüklem Sayısı İlişkisi

Atölye çalışmasında ve çalışma öncesinde iletilen Geri Bildirim Formlarında tedarikçilerden PYS’de endekslerin üç günden daha uzun süre içerisinde yüklenmesine izin verilmemesi, geç yükleme yapan dağıtım şirketleri için EPDK tarafından yaptırım uygulanması şeklinde talepler alınmıştır. Öte yandan dağıtım şirketleri tarafından bu kuralın uygulanmasında iki ana güçlüğün olduğu belirtilmiştir. Bunlardan birincisi, kuralın işgünü kuralı olarak tanımlanmaması nedeniyle okumanın hafta sonu tatili ya da resmi tatil öncesinde yapılması durumunda –çalışma gününe bağlı olarak- sürenin fiilen bir güne düşmesidir. Bir başka problem, hafızada tutulan okuma bilgisinin sonradan alınması sonucunda sayacın okuma tarihi ile okunan sayaç verisinin alındığı tarih arasında fark olabilesidir. Dağıtım şirketlerinden ay sonlarında okunan sayaçların endeks verilerinin üç günden daha uzun sürede elde edilmesi nedenle ay sonunda okunan sayaçlar için bu sürenin daha uzun tutulması şeklinde talepler gelmiştir. Öte yandan okumalarla ilgili bir başka güçlüğün, tahliyelerde sayaçlara erişilememesi nedeniyle tüketim tesisinin yeni kullanıcısı gelene kadar okumaların yapılamaması riski olarak tespit edilmiştir.

Üç günden daha uzun süreli yüklemelere izin verilmemesi, yüklemelerin engellenmesi anlamına geleceğinden geç yüklemeye göre daha olumsuz sonuçların doğmasına yol açacaktır. Bunun yerine, ihlallerin EPDK’ya raporlanması ve taraflar açısından görünür kılınmasına, süre kuralının saha koşullarına göre yeniden değerlendirilmesine ve kurala uyuma yönelik bir takım teşvik mekanizmalarının oluşturulmasına ilişkin bir çerçeve önerilmektedir.

Yükleme süresi kuralının işgünü olarak dikkate alınması ve uzlaştırma fatura dönemlerine uygun okumaları teşvik edecek şekilde bu tarihte yapılacak okumalar için istisna uygulanmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda Yönetmelikte yapılacak değişikliklerle yükleme süresinin üç işgünü olarak belirlenmesi ve ayın son günü veya ilk günü yapılacak okumalar için istisna getirilerek

yükleme süresinin yedi iş günü olarak belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Bu şekilde hem düzenlemelerin saha koşullarına daha uyumlu hale gelmesi ve ihlal düzeyinin düşürülmesi, hem de tedarikçi değişimi okumaları⁶ ile uzlaştırma fatura dönemi bazında okumalarının teşvik edilmesi sağlanabilecektir.

Soru 2.1: Yüklemeye süresi kuralının üç işgünü olarak değiştirilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Yararlı ve uygulanabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Alternatif öneriniz varsa lütfen gerekçesi ile iletiniz.

Soru 2.2: Ay sonu okumaları için yüklemeye süresi kuralı istisnası getirilmesine ilişkin mevzuat değişikliği önerisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Yararlı ve uygulanabilir olduğunu düşünüyor musunuz? 7 işgünü uygun mudur? Alternatif öneriniz varsa lütfen gerekçesi ile iletiniz.

Bir başka çözüm, sistem kullanım bedellerin PYS'ye yüklenen endeks değerleri üzerinden hesaplanması zorunluluğu getirilmesidir. Bu şekilde dağıtım şirketlerinin sistem kullanım gelirlerinin tahakkuku yüklemeye yükümlülüğünün yerine getirilmesine bağlanmış olacak ve bu durum dağıtım şirketleri tarafından endeks yüklemeye süresinin kısaltılması için teşvik unsuru oluşturacaktır.

Soru 2.3: Sistem kullanım bedellerinin PYS'ye yüklenen endeks değerleri üzerinden hesaplanması zorunluluğu getirilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Uygulanabilir ve yararlı bir yöntem olduğunu düşünüyor musunuz?

Yüklemeye süresi kuralına uyumu sağlamak için yapılması planlanan bir başka işlem dağıtım şirketleri performansının yukarıda belirtilen formatta ilgi K2 Görevli Tedarik Şirketi-diğer tedarikçi kırılımlı şekilde izlenmesi, izleme sonuçlarının gerekmesi durumunda dağıtım şirketleriyle değerlendirmeler yapılarak aylık/üç aylık periyotlarla EPDK'ya raporlanmasıdır. Raporlamada ihlale yol açan saha koşullarına dair dağıtım şirketleri tarafından bildirilen güçlüklerle ilişkin değerlendirmeler de yer alacaktır.

Soru 2.4: Yüklemeye sürelerine uyum düzeyinin izlenmesi ve EPDK'ya raporlanması uygulamasının yararlı bir yöntem olduğunu düşünüyor musunuz? İzleme ve raporlama ile ilgili başta veri setleri olmak üzere önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

Yüklemeye süresi ihlalinin düşürülmesine yönelik olarak ayrıca ihlal düzeylerinin PYS'de görüntülenebilir hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu kapsamda endeks görüntüleme ekranlarına yüklemeye süresi kolonu

⁶ Tedarikçi değişimi okumasından kastedilen sadece ikili anlaşma ile enerji alan bir tüketicinin tedarikçisini değiştirmesi değil, son kaynak tedariki kapsamından çıkarak ikili anlaşma ile enerji alımı ve portföyden çıkış dahil serbest tüketicinin tedarikçisinin değişmesine yol açan her türlü süreçtir.

eklenecek, yeni PYS tasarımımda ise ortalama yükleme süreleri/ihlal sayıları, yükümlülük ekranında hem sayaç okuyan kurumlara, hem de tedarikçilere (sayaç okuyan kurum bazında) gösterilecektir.

Soru 2.5: Yükleme süresi ihlal düzeylerinin PYS’de yükleme bazında ve dağıtım şirketi ortalama performansı olarak görüntülenebilir hale getirilmesinin yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Ekran tasarımına ilişkin önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

Tedarikçilerden uzlaştırma verisi yüklenmesine rağmen endeks verilerinin yüklenmemesi durumunda uzlaştırma verisi üzerinden faturalama yapılması hakkı getirilmesine yönelik bir talep gelmiştir. Ancak, endeksin ne zaman okunacağı bilinemediğinden bu tespitin yapılması mümkün görünmemektedir. Bununla birlikte, sorunun geç yükleme sorunu çerçevesi içerisinde ele alınması ve dağıtım şirketi tarafından okuma tarihinden sonra belirli bir süre içerisinde yükleme yapılmaması durumunda bu hakkın tesis edilmesi şeklinde bir istisna düzenlemesi oluşturulmasını içeren çözümün sağlanabileceği değerlendirilmektedir.

Bunun için dağıtım şirketleri tarafından ölçüm noktası kaydına periyot bilgisine ilave olarak ayın kaçınıcı gününde okunmasının planlandığı bilgisi girilir ve bu tarih bir sonraki aydan itibaren geçerli olacak şekilde güncellenebilir. Dağıtım şirketlerinin bu tarihten itibaren belirlenen iş günü içerisinde yükleme yapmaması durumunda tedarikçilere ilgili ölçüm noktaları için uzlaştırma verilerine göre faturalama imkânı getirilir. Bu tarihten sonra dağıtım şirketi tarafından yükleme yapılırsa bu yükleme geç yükleme olarak işaretlenir ve tedarikçi bir sonraki faturada, yüklenen endeks verilerine göre düzeltme yapar. Bu düzenleme için sürenin on işgünü olarak belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu uygulama tüketici ve tedarikçilere muhtemel faturalama tarihi açısından bir *öngörülebilirlik* getirecektir. Dağıtım şirketleri açısından mevzuattaki mevcut 3 iş günü süreye ilave olarak 7 iş gününe kadar gecikme imkânı sağlayan bu uygulamanın katı bir düzenleme olmayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, dağıtım şirketlerinin aylık olarak muhtemel okuma tarihini önceden girmesinin yaratabileceği güçlüklerin netleştirilmesi gerekmektedir. Bu alternatif yönetimin dezavantajları ise dağıtım şirketlerine ek yük getirmesi dışında tüketiciler için endeks yüklenmeden faturalama yapılması nedeniyle karışıklığa sebep olmasıdır. Öte yandan tüketicilere Yönetmeliğin 16. Maddesi 1. Fıkrası e bendi ile getirilen haklı fesih etme hakkına bu kapsamda istisnanın düzenlenmesi ve gerekmesi durumunda bu kapsamda kesilecek faturalara endeks verilerinin kullanılmama gerekçelerini belirtecek şekilde statü verilmesini sağlayacak düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

Soru 2.6: Belirlenen süre içerisinde dağıtım şirketi tarafından yükleme yapılmaması durumunda tedarikçiye uzlaştırma verisi üzerinden faturalama yapma hakkının verilmesi uygulamasını içeren kural değişikliğini nasıl değerlendiriyorsunuz? Dağıtım şirketi tarafından muhtemel yükleme tarihinin önceden girilmesi uygulanabilir midir? Uygulanabilir değilse gerekçeleri nelerdir? 10 işgünü uygun mudur?

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE ⁷
2.1.	Yükleme süresi kuralı değişikliği önerisinin değerlendirilmesi (3 işgünü)	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta Vade
2.2.	Ay sonu okumaları yükleme süre değişikliği değerlendirilmesi (7 işgünü)	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
2.4.	Sistem kullanım bedellerinin PYS'ye yüklenen endeks verileri üzerinden hesaplanması	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
2.5.	Yükleme süresi ihlal düzeyinin izlenerek EPDK'ya raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ	Kısa vade
2.6.	Yükleme süreleri ile ilgili güçlükler ve saha kısıtlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
2.7.	Yükleme süreleri ve ihlal düzeylerinin PYS'de görüntülenebilmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa vade
2.8.	Ölçüm noktasına girilen okuma tarihinden sonrası 10 işgünü içerisinde endeks girişi yapılmayan tüketiciler için uzlaştırma verileri üzerinden faturalama yapılabilmesi	Mevzuat Değişikliği/PYS Geliştirme	EPDK/EPIAŞ	Orta vade
2.9.	Yükleme süresi kuralına uyum sağlanması için daha fazla efor sarf edilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade

Tablo 2.2.: Yükleme Süresi Kuralı İhlali Sorunu Çözüm Önerileri

Soru 2.7: Yükleme süresi kuralı sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

⁷ Raporun son hali verildiğinde bu alana somut tarihler girilecektir.

3. UZLAŖTIRMA VERİSİ-ENDEKS TUTARSIZLIĞI

İlgili mevzuat⁸ hükümleri gereğince serbest tüketici çekişlerinin uzlaŖtırılması ve serbest tüketici çekişleri için gerçekteşen sistem kullanımı bedellerinin hesabı sayaç okuyan kurumlar tarafından PYS'ye yüklenen faturalama dönemi bazındaki tüketim verilerine göre hesaplanmaktadır. Öte yandan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliğı gereğince tüketici faturaları sayaç okuyan kurumlar tarafından PYS'ye yüklenen endeks verilerine göre yapılmaktadır.

UzlaŖtırma verisi-endeks tutarsızlığı, PYS'ye yüklenen endeks verileri ile sayaç tüketim verileri arasındaki uyumsuzluk sorunudur. Yükleme tutarsızlığı, yani bir alana yükleme yapıp diğeri alana yükleme yapılmaması ya da veri tutarsızlığı, yani yüklenen verilerin uyumlu olmaması olarak iki biçimde ortaya çıkmaktadır. UzlaŖtırma verisi-endeks tutarsızlığının yarattığı en önemli problem, tedarikçiler için satın alınan enerji miktarı ve satılan enerji miktarı arasında tutarsızlığına yol açmasıdır. Bu durum tutarsızlığın –kümülatif olarak- tedarikçi aleyhine olması durumunda tedarikçiler için ticari ve mali kayıplara yol açmaktadır. Tersisi durumda ise sebepsiz bir kazançla yol açacaktır. Öte yandan bu tutarsızlığın uzlaŖtırma tüketim verisinden kaynaklı olması durumunda dağıtım şirketlerinin uzlaŖtırma hesaplarının da hatalı şekilde yapılmasına yol açacaktır.

3.1.YÜKLEME TUTARSIZLIĞI

Yükleme tutarsızlığı, bir ölçüm noktası için bir dönemde uzlaŖtırma tüketim verisi yüklenmesine rağmen -okunma periyoduna göre okunması gereken bir dönemse- endeks verisinin yüklenmemesi⁹ ya da endeks verisi yüklenirken uzlaŖtırma verisinin yüklenmemesi durumudur. Tedarikçilerin tüketici faturalarını yüklenen endeks değerlerine göre kesme zorunluluğı nedeniyle endeks yüklenmemesi, tedarikçilerin *mevzuata uyumlu şekilde* faturalama yapmalarına engel oluşturmaktadır. Bu durum ise tedarikçi tarafından enerji tedariki yapılmış ve tüketilen enerji satın alınmış olmasına rağmen satış gelirinin elde edilememesi anlamına gelecektir. Bu nedenle uzlaŖtırma tüketim verisi yüklenmiş olan serbest tüketiciler için mutlaka endeks verisinin de yüklenmiş olması gerekmektedir.

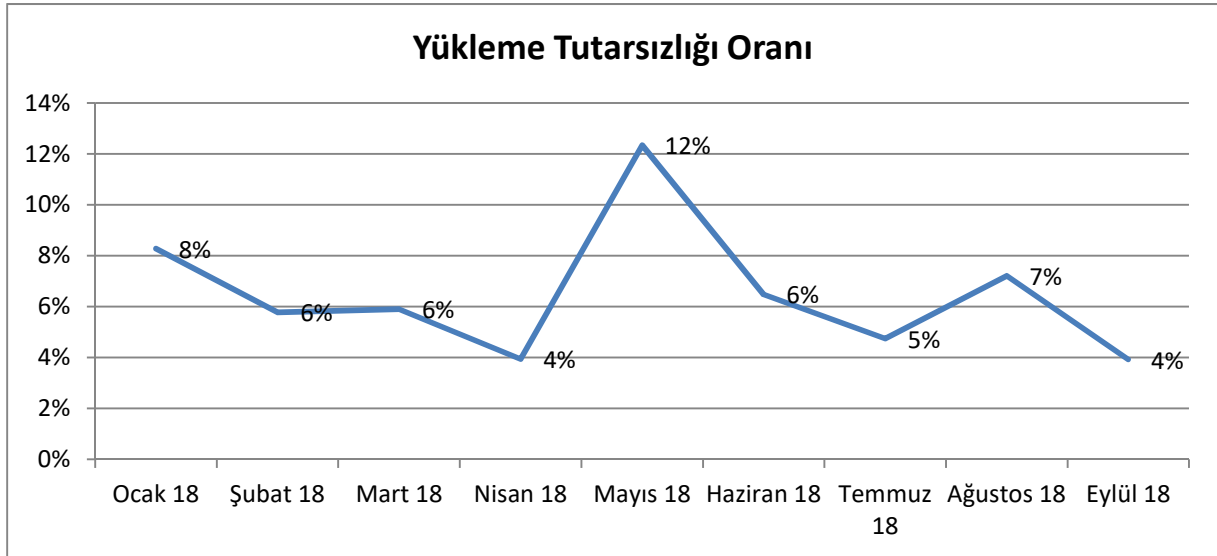
⁸ Elektrik Piyasası Dengeleme ve UzlaŖtırma Yönetmeliğı ile Elektrik Piyasası Bağılantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliğı

⁹ Aylık okunan ölçüm noktaları için her ay endeks girilmesi gerekmekte iken iki ay ve üstü periyotlarla okunan sayaçlar için sadece ilgili aylarda okunması yeterli olacaktır.

Yükleme tutarsızlığının düzeyi, Tablo 4’de ele alınmıştır. Tablo, uzlaştırma tüketim verisi yüklenmiş olmasına endeks ya da ek tüketim verisi yüklenmemiş olan sayaç sayısını göstermektedir. OSB’lerin okuma yükümlülüğündeki sayaçlar ile ikili anlaşma ile enerji tedarik etmeyen serbest tüketiciler kapsam dışında bırakılmış, enerji türü aktif olan yüklemeler dikkate alınmıştır. Uzlaştırma verisi sıfır yüklenip endeks/ek tüketim yüklemesi yapılmayan endeksler de kapsama alınmıştır. Tabloda ihlal oranı, uzlaştırma verisi yüklenip endeks verisi yüklenmeyen sayaçların yükümlülük kapsamındaki sayaç sayısına oranını göstermektedir.

Dönem	İhlal Sayısı	Yükümlülük Sayısı	İhlal Oranı
Ocak 18	345.767	4.174.789	8%
Şubat 18	205.494	3.558.506	6%
Mart 18	170.862	2.896.957	6%
Nisan 18	89.680	2.277.652	4%
Mayıs 18	274.585	2.224.762	12%
Haziran 18	97.093	1.498.234	6%
Temmuz 18	33.507	706.556	5%
Ağustos 18	47.529	659.289	7%
Eylül 18	17.560	447.786	4%
Toplam	1.282.077	18.444.531	7%

Tablo 3.1.: Yüklemeye Tutarsızlığı

Grafik 3.1: Yüklemeye Tutarsızlığı Oranı

Tabloda görüldüğü gibi tutarsızlık oranı incelenen dönem boyunca % 4 ve % 8 oranı arasında Mayıs 2018’de % 12’ye sıçramaktadır. Genel Ortalama ise % 7 düzeyinde kalmaktadır.

Yüklemeye tutarsızlığına ilişkin olarak öncelikle dağıtım şirketleri performansının yukarıda belirtilen formatta ilgi K2 Görevli Tedarik Şirketi-diğer tedarikçi kırılımlı şekilde izlenmesi, izleme sonuçlarının gerekmesi durumunda dağıtım şirketleriyle değerlendirmeler yapılarak aylık/üç aylık periyotlarla

EPDK'ya raporlanması planlanmaktadır. Raporlamada ihlale yol açan saha koşullarına dair dağıtım şirketleri tarafından bildirilen güçlüklerle ilişkin değerlendirmeler de yer alacaktır.

Soru 3.1.1: Yükleme tutarsızlığının izlenmesi ve EPDK'ya raporlama yapılması önerisini faydalı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? İzleme ve raporlama ile ilgili başta veri setleri olmak üzere önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

Bir başka çözüm, yukarıda da ele alınmış olan sistem kullanım bedellerin PYS'ye yüklenen endeks değerleri üzerinden hesaplanması zorunluluğu getirilmesidir. Bu şekilde dağıtım şirketlerinin sistem kullanım gelirlerinin tahakkuku yükleme yükümlülüğünün yerine getirilmesine bağlanmış olacak ve dağıtım şirketlerinin endeks yüklemeleri için ek bir teşvik sağlanmış olacaktır. Öte yandan uzlaştırma verisi yüklenmesine rağmen endeks verisi yüklenmemesinin sebep olduğu mali kayıplar azalmış olacaktır.

Soru 3.1.2: Sistem kullanım bedellerinin PYS'ye yüklenen endeks verileri üzerinden hesaplanması önerisini yükleme tutarsızlığının çözümü açısından yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Öte yandan ölçüm noktası kaydına okuma periyot bilgisinin girilerek aylık okumadan daha yüksek periyotlarla okunduğu için endeks yüklemesi yapılmayan sayaçların kural ihlali listesinden ayrıştırılması sağlanacaktır. Buna ilave olarak PYS'de yapılan değişikliklerle dağıtım şirketleri ve tedarik şirketleri için yükleme tutarsızlıklarını görünür hale getiren dinamik yükümlülük karşılaştırma sayfası yapılacaktır.

Soru 3.1.3: PYS'ye endeks/uzlaştırma verileri yükümlülük karşılaştırma ekranının eklenmesini yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Bir önceki bölümde yer alan 2.8. kodlu, PYS'ye yüklenen okuma tarihinden sonra on işgünü içerisinde yükleme yapılmaması durumunda tedarikçiye uzlaştırma üzerinden faturalama yapma imkanı getirilmesi¹⁰, aynı zamanda yükleme tutarsızlığı durumu için getirilen bir çözüm önerisi niteliğindedir.

Soru 3.1.4: Yükleme tutarsızlığı sorununun çözüm önerilerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

¹⁰ 2.6 Kodlu çözüm önerisi

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE ¹¹
3.1.1.	Yükümlülük ihlal düzeylerinin izlenmesi/EPDK'ya Raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ/Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.1.2.	Okuma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde yaşanan güçlükler ve saha kısıtlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
1.3.	Okuma periyodunun PYS'ye yüklenmesi zorunluluğu getirilmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa vade
1.4.	Okuma yükümlülük ekranı	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Orta vade
3.1.3.	Okuma yükümlülüğü takibi/yükümlülükler uyum için daha fazla efor sarfedilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa/orta vade
2.4.	Sistem kullanım bedellerinin PYS'ye yüklenen endeks verileri üzerinden hesaplanması	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
2.8.	Ölçüm noktasına girilen okuma tarihinden sonrası 10 işgünü içerisinde endeks girişi yapılmayan tüketiciler için uzlaştırma verileri üzerinden faturalama yapılabilmesi	Mevzuat Değişikliği/PYS Geliştirme	EPDK/EPIAŞ	Orta vade

Tablo 3.2.: Yükleme Tutarsızlığı Sorunu Çözüm Önerileri

3.2. VERİ TUTARSIZLIĞI

Veri tutarsızlığı problemi ise iki alana da yükleme yapılması, ancak yüklenen uzlaştırma tüketim verisi ile endeks verilerine göre hesaplanan tüketim verisi arasındaki tutarsızlık olması ve bu tutarsızlığın ticari/mali dengesizliklere yol açması durumudur. Veri tutarsızlığının *ana kaynağını* uzlaştırma fatura dönemlerinin ilk ve son günlerinde okunmayan sayaçlar için fatura dönemi tüketiminin tahminleme yoluyla hesaplanması sonucu ortaya çıkan tahminleme hataları oluşturmaktadır. Ayrıca, sehven yapılan işlemler ile diğer bölümlerde ele alınan sorunlar da (kısmi çakışan verilerin yüklenmesi, dönem hatası, endeks yüklemesi yapılmaması vb.) veri tutarsızlığının diğer kaynaklarını oluşturmaktadır. Bu nedenle diğer bölümlerde yer alan sorunların çözümü veri tutarsızlığı sorunun çözümü için de önemli bir adım olacak, aynı zamanda tahminleme hatasının düzeyinin tam olarak ölçülebilmesine imkan getirecektir.

Veri tutarsızlığının düzeyi alttaki tablolarda ele alınmaktadır. Tablolar hazırlanırken OSB tarafından okunan sayaçlar kapsam dışı bırakılmıştır. Sadece ikili anlaşma ile enerji tedarik eden tüketiciler için aktif enerji türlü endeks ve ek tüketim miktarları kullanılarak aylık tüketim miktarları hesaplanmış ve

¹¹ Raporun son hali verildiğinde bu alana somut tarihler girilecektir.

bu tüketim miktarları kayıpsız uzlaştırma verileri ile karşılaştırılmıştır. Endeks veya ek tüketim yüklemesi yapılmayan ölçüm noktaları, endeks farkı negatif olan yüklemeler ve uzlaştırma verisi yüklenmeyen ölçüm noktaları hesaplama dışı bırakılmıştır. Endeks ve ek tüketim miktarlarından yola çıkılarak hesaplanan tüketim miktarlarından yola çıkılarak endeks yüklemelerinin uzlaştırma verilerinden sapma oranı aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır.

$$\text{Sapma Oranı} = (\text{Endeks tüketim miktarı} - \text{Uzlaştırma tüketim miktarı}) / \text{Uzlaştırma Tüketim Miktarı}$$

Ardından yüklemeler sapma oranlarına göre tablolarda tanımları verilen yedi grup altında gruplandırılarak Tablo 3.3 oluşturulmuştur. Öte yandan bu gruplamalar kendi içerinden toplanarak sapma düzeyleri Tablo 3.4'te ele alınmış, bu tabloda % 5'in altındaki sapmalar tutarlı yükleme olarak değerlendirilerek bu değerin üstündeki sapmalar ihlal olarak değerlendirilmiştir.

Dönem	Tam Yükleme (%0 sapma)	Tutarlı Yükleme(-) (%-5<x<%0)	Tutarlı yükleme (+) (%0<x<%5)	Düşük Yükleme (%-20<x<-%5)	Yüksek Yükleme (%5<x<%20)	Çok Düşük Yükleme (x<-%20)	Çok Yüksek Yükleme (x<%20)
Ocak 18	65%	5%	5%	10%	6%	3%	7%
Şubat 18	65%	3%	4%	3%	8%	2%	16%
Mart 18	74%	2%	2%	4%	3%	1%	13%
Nisan 18	86%	3%	3%	2%	4%	1%	3%
Mayıs 18	83%	3%	3%	3%	3%	1%	2%
Haziran 18	77%	4%	4%	4%	4%	2%	4%
Temmuz 18	74%	5%	4%	8%	4%	3%	3%
Ağustos 18	71%	3%	3%	7%	4%	8%	5%
Eylül 18	63%	2%	4%	3%	8%	1%	19%
Toplam	73%	4%	4%	5%	5%	2%	8%

Tablo 3.4.: Veri Tutarsızlığı Detay Gösterim

Dönem	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Toplam
İhlal Oranı (-) (x<-%5)	12%	4%	5%	3%	4%	6%	11%	15%	4%	7%
İhlal Oranı (+) (x>%5)	13%	24%	16%	6%	6%	8%	7%	9%	27%	14%
Toplam	25%	28%	21%	9%	10%	14%	18%	23%	31%	20%

Tablo 3.5.: Veri Tutarsızlığı Özet Gösterim

Tablo 3.5'te görüldüğü üzere, % 5 üzerinde düşük yüklenen yüklemelerin toplam yüklemelere oranı % 7, yüksek yüklenen yüklemelerin oranı ise % 14 çıkmakta olup toplam sapma düzeyi % 20'yi bulmaktadır.

Dönem	Endeks Tüketim	Uzlaştırma Tüketim	Sapma Miktarı	Sapma Oranı
Ocak 18	4.356.584	4.314.509	42.075	1%
Şubat 18	3.566.338	3.302.402	263.936	8%
Mart 18	2.892.218	2.851.616	40.602	1%
Nisan 18	2.969.627	2.781.108	188.519	7%
Mayıs 18	3.343.334	2.771.978	571.355	21%
Haziran 18	2.568.908	2.399.415	169.493	7%
Temmuz 18	2.475.740	2.317.934	157.805	7%
Ağustos 18	2.157.585	1.999.350	158.235	8%
Eylül 18	1.764.361	1.553.137	211.224	14%
Toplam	26.094.694	24.291.449	1.803.245	7%

Tablo 3.6.: Toplam Veri Tutarsızlığı/Sapma Düzeyi

Tablo 3.6.'da ise dönemlik olarak gerçekleştirilen toplam yükleme miktarları karşılaştırılmış olup ilgili dönemlerde toplam düzeyde pozitif % 7 oranında bir sapmanın mevcut olduğu görülmektedir.

Toplam sapma düzeyinin pozitif çıkması ve pozitif sapan yükleme sayısının negatif sapan yükleme sayılarından yüksek çıkması, tedarikçilerinin itirazları ve beklentilerle uyumlu görünmemektedir. Bununla birlikte, pozitif yüklemelerin önemli bir bölümünün tedarikçiler tarafından faturalandırılabilir nitelikte olmadığı tahmin edilmektedir. Faturalandırılabilir olmayan yüklemelere ve sapma miktarının sanal bir şekilde yüksek çıkmasına yol açan en önemli etmen, 6. Bölümde ele alınacak olan çakışan yüklemeler sorunudur. Çakışma sorunun çözülmesi ile birlikte, sapma düzeyleri veri tutarsızlığının tedarikçiler üzerindeki ticari etkileri daha gerçekçi biçimde ölçülebilir hale gelecektir. Pozitif sapma düzeyini yükselten bir başka husus, 8. Bölümde ele alınacak olan yüksek periyotlu yüklemelerdir. Bu sayaçlar için yükleme yapılmayan aylarda sapma oranı hesaplanmamakta, fakat yükleme yapılan aylarda ise bir aydan fazla periyot nedeniyle sapma miktarı pozitif çıkmaktadır. Periyod bilgisinin alınmaya başlanmasıyla bu etmen de devre dışı bırakılacaktır. Yine 7. Bölümde ele alınacak olan tarih dönem uyumsuzluğu (dönemin hatalı girilmesi) ile 9. Bölümde ele alınacak tedarikçi değişimi okumasının yapılmaması gibi sorunlar da sapma düzeyinin etkin bir şekilde ölçülmesi önünde engel oluşturmaktadır. Bu nedenle bu sorunların çözülmesi ile birlikte veri tutarsızlığının daha net ve gerçekçi bir şekilde ölçümü mümkün olacaktır.

Uzlaştırma faturalama dönemi bazında okunmayan ölçüm noktaları için fatura dönemi tüketimlerinin tahmininin 30/07/2015 tarihli ve 5707-2 sayılı Kurul Kararıyla onaylanan Tahmini Tüketim Değeri Belirleme Metodolojisinde yer alan doğrusal ekstrapolasyon yöntemine dayalı formülle yapılması gerekmektedir. Söz konusu formül, uzlaştırma fatura dönemi sonundaki endeks değerlerini son iki gerçek okuma değerlerinden yola çıkarak tahminlenmesini sağlamaktadır.

Doğrusal ekstrapolasyon yöntemi dayalı formül, geçmiş tüketim eğilimlerinden yararlanarak ileri tarihlerdeki tüketim düzeyinin tahminlenmesini içerdiği için tüketim eğilimleri farklılaşması

durumunda hatalı tahminlemeye yol açabilmektedir. Bu sorunun çözümü için sistem kendi içerisinde üç mekanizma barındırmaktadır. Birinci mekanizma formülde yer alan mevsimsellik katsayısıdır. Formülde o ay ki endeks artışı tahmini, son iki okuma verilerine göre hesaplanan günlük endeks ilerleme eğiliminin ($tg\alpha_n$), tahminleme yapılacak tarihle son okuma tarihi arasındaki gün sayısı ile çarpılmasıyla elde edilmektedir. Mevsimsellik katsayısı bu formüle yerleştirilerek tüketim eğilimlerindeki mevsimsel farklılaşmalardan kaynaklı tahmin hatalarının minimize edilmesi amaçlanmaktadır¹².

$$ET_n = GD_n * M_n * tg\alpha_n * (TT_n - TO_{n-1}) + EO_{n-1}$$

Tahminleme metodolojisinin içerdiği uyumsuzluğu düşürmeye yönelik bir başka mekanizma, doğrusal ekstrapolasyon yönteminin tüketim eğilimindeki güncellemelere göre önceki döneme ait hataların düzeltilmesine imkân vermesidir. Bu nedenle düzenli olarak artan tüketimli ya da düzenli olarak azalan tüketimli noktalar haricinde farklar artı ve eksi yönde düşük düzeylerde kalmaktadır.

Tahminleme metodolojisinin içerdiği veri tutarsızlığına yönelik üçüncü mekanizma ise tedarikçinin değiştiği dönemlerde dönem sonu okumaların yapılmasıdır. Bir serbest tüketicinin ilgili tedarikçinin portföyüne girişinde ve çıkışta gerçek okuma yapıldığında veri uyumsuzluğu kümülatif olarak ortadan kalkacaktır. Yani, satın alınan ve satılan enerji miktarı aylık olarak tutarsızlıklar içerse de tedarikçinin ilgili tüketici için portföyde yer aldığı süre boyunca satın aldığı enerji miktarı, sattığı enerji miktarına eşit olacaktır. Bununla birlikte, tedarik süresinin uzun olması söz konusu dengenin geç sağlanmasına neden olacak, ayrıca tedarikçi değişikliği okumalarının yapılamayarak ilk dönem ve/veya son dönem uzlaştırma hesabının tahminleme verileri üzerinden yapılması ise dengenin sağlanamamasına yol açacaktır.

Tedarikçiler tarafından veri tutarsızlığı sorununun çözümüne yönelik olarak uzlaştırma işlemlerinin endeks verilerine göre yapılması ve tedarikçi değişimi okumalarının yapılması şeklinde talepler gelmiştir. Uzlaştırma işleminin doğrudan endeks verilerine göre yapılması, takvim ayı olarak belirlenen fatura dönemlerine göre yapılmamasına yol açacaktır. Böylece, uzlaştırma dönemi bazında (saatlik) ölçüm yapılmaması ve uzlaştırma dönemi bazında çekişlerin profillemeye ile tahminlenmesinden kaynaklı olarak ortaya çıkan tüketicilerin gerçek çekişleri ile uzlaştırma verileri arasındaki örtüşmezliğin biraz daha artmasına yol açacaktır. Öte yandan saatlik okunan sayaçlar için de endeks verisi ile uzlaştırma yapılması, bu olumsuzluğun daha da artmasına yol açacaktır. Ayrıca, otuz günden daha yüksek

¹² Formülde yer alan bir başka parametre güç değişimleri sonrasında ki tüketim artışının dahil edilmesine imkan sağlayan güç değişim katsayısıdır.

periyotta okunan sayaçlar, saha koşulları nedeniyle okunamayan sayaçlar vb. dikkate alındığında bu durum daha karmaşık bir hal alacaktır.

Öte yandan endeks üzerinden uzlaştırma işlemi, mevcut uzlaştırma sisteminin karmaşıklık düzeyinin çok yüksek oranda artmasına neden olacaktır. Öyle ki, endeks verilerinin alınarak tüketimin hesaplanması, şu anki uzlaştırma sisteminden daha büyük bir yükün sisteme eklenmesi anlamına gelecektir. Üstelik, bu durumda sayaç okuma sistemleri ile ilgili her türlü kısıt/istisnanın yönetimi sahaya hakim yerel aktörlerden alınarak bu konuda uzman olmayan, sahadan uzak merkezi bir kuruluş olan EPIAŞ'a devredilmiş olacaktır. Farklı dağıtım şirketlerinin özgün saha koşullarına dayanan farklı operasyonlarına ilişkin yeterli bilginin mevcut olmaması böyle bir değişikliğin maliyetlerinin/risklerinin yüksek olmasına ve risklerin düzeyinin tam olarak bilinmemesine yol açacaktır. Bu bilginin EPIAŞ ve EPDK bünyesine kazandırılarak belirsizliğin aşılması ise endeks işlemleri ile ilgili izleme faaliyetlerinin belirli bir olgunluğa ulaşmasını gerektirmektedir. Aksi durumda kısa vadede bu işin EPIAŞ tarafından üstlenmeye başlanması, endeks sisteminden kaynaklanan sorunların uzlaştırma sistemine yansımaya ve sektör açısından daha farklı olumsuzlukların ortaya çıkmasına yol açabilecektir. Ayrıca, sorunun sektöre yarattığı yükün tam olarak tespit edilmemiş olması ve aynı şekilde önerilen çözümün maliyetinin de tam olarak tespit edilmemiş olması nedeniyle de bu çözümün etkin olmayacağı düşünülmektedir.

Bu kapsamda sorunların ve yol açtığı ticari problemlerin tahminleme sisteminin içerdiği düzeltme mekanizmalarını tahkim edecek ilave mekanizmaların oluşturulması yoluyla kontrol altına alınabileceği ve minimize edilebileceği düşünülmektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi tedarikçi değişimi okumalarının yapılması durumunda tedarikçinin ilgili tüketici için portföyde yer aldığı süre boyunca satın aldığı enerji miktarı, sattığı enerji miktarına eşit olacaktır. Bu sorunun çözümü için tedarikçi değişiminin gerçekleştiği dönemlerde dönem sonu okumalarının zorunlu hale getirilmesi önerilmektedir. Bununla birlikte, özellikle serbest tüketici hareketlerinin yüksek olduğu dönemlerde dağıtım şirketleri saha koşulları nedeniyle bunu gerçekleştirememektedir. Bir önceki bölümde getirilen PYS'ye yükleme süresini yedi iş gününe çıkaran istisna düzenlemesi önerisinin dağıtım şirketlerinin bu güçlüğü aşmalarına katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu kuralın tüm serbest tüketiciler için uygulanmasının saha koşullarına uygun olmaması durumunda, alternatif olarak belirli bir limiti aşan serbest tüketiciler için geçerli olacak şekilde daha sınırlı bir çerçeve içerisinde uygulanmasının değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Soru 3.2.1: Tedarikçi değişimi okuması zorunluluğunu veri tutarlığının sağlanması açısından yararlı ve uygulanabilir buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? Yükleme süresi ve limit uygulamasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Tedarikçi değişimlerinde dönem sonu okumasının yapılması, teorik olarak her durumda tedarikçiler tarafından alınan ve satılan enerjinin kümülatif olarak eşit olmasına imkan sağlamamaktadır. Tedarikçi değişimi için alınan dönem sonu endeksinin bir önceki dönem sonundan düşük olması durumunda kümülatif eşitliğin sağlanması için iki dönem arası negatif endeks farkına dayalı olarak hesaplanan tüketimin bir önceki dönemden başlayarak GDDK olarak düşürülmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu kapsamda GDDK mevzuatının değerlendirilerek gerekmesi durumunda bu değişikliğe imkan verecek şekilde ilgili mevzuatta değişiklik yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Soru 3.2.2: Tedarikçi değişimi dönemlerinde kümülatif uzlaştırma/endeks tüketim dengesinin sağlanması için GDDK yapılması ve gerekmesi durumunda tedarikçi değişimi öncesinde GDDK yapılmasına ilişkin kural değişikliği yapılması önerisini faydalı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? Mevcutta bu yöntemle göre işlem yapılmakta mıdır?

Tedarikçi değişikliği dönemlerinde dönem sonu okumalarının yapılması, portföy süresince boyunca satın alınan kümülatif enerji miktarı ile satılan enerji miktarının eşit olmasına yol açsa da tüketicinin tedarikçi portföyünde kalma süresinin uzun olması, bu dengenin geç sağlanmasına neden olacaktır. Bu nedenle dönem sonunda okunmayan belirlenecek belirli bir limiti üstündeki serbest tüketicilerin aynı tedarikçi portföyünde kaldıkları her altı ayda bir dönem sonunda okunmasını içeren bir düzenleme değişikliği önerilmektedir.

Soru 3.2.3: Periyodik olarak dönem sonu okuma yapılması önerisini uygulanabilir ve faydalı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? 6 aylık dönem uygun mudur?

Dağıtım şirketleri tarafından tedarikçi değişikliği durumuna ilave olarak tahliye durumunda da tahliye okumasının gerçek okuma endeksi olarak sisteme girilmesi, ilgili ay uzlaştırma tüketim hesabında son okumanın dönem sonu tahmini yerine tahliye için yapılan gerçek okumanın girilmesi ve gerçek okuma tarihi olarak da tahliye okumasının yapıldığı tarihin girilmesi gerekmektedir.

Veri uyumsuzluğu sorununun çözümüne yönelik bir başka çözüm, uzlaştırma ve endeks verileri arasındaki uyum/sapma düzeyinin izlenerek gerekmesi durumunda dağıtım şirketleriyle birlikte değerlendirme yapılması ve sapma düzeylerinin EPDK'ya aylık/üç aylık olarak raporlanmasıdır. Çalışma kapsamında, dağıtım şirketi ve tedarikçi bazında tekil/toplam/ortalama sapma düzeyleri, sapma düzeylerinin ilgili K2 ve diğer tedarikçiler için dağılımı, ölçüm noktalarının bir tedarikçi portföyünde yer aldığı dönemler için kümülatif sapma düzeyleri, ölçüm noktalarında tüketim eğilimlerindeki değişimler ile tahminleme hataları arasındaki ilişkinin gelişimi, okuma türü ve abone grubu gibi kategorilere göre

Soru 3.2.3: Veri uyumsuzluğu/sapma düzeyinin izlenmesi ve EPDK'ya raporlama yapılması önerisini yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? İzleme ve raporlama ile ilgili başta veri setleri olmak üzere önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

sapma düzeylerinin değişimi incelenecek ve raporlanacaktır.

Veri tutarsızlığı/sapma düzeylerinin izlenmesine ilişkin bir başka değişiklik, sapma düzeylerinin PYS ekranlarından yayınlanmasıdır. Dağıtım şirketleri ve tedarikçi bazında sapma düzeyleri tekil (ölçüm noktası bazında), genel (tedarikçi/dağıtım şirketi bazında dönemlik) ve kümülatif düzeyde (ölçüm noktası/tedarikçi/dağıtım şirketi bazında) PYS’de yayınlanarak görünür hale getirilecektir. Bu şekilde düzeltme/itirazların daha etkin hale gelmesi ve uzlaştırma tahminlerinin daha etkin bir şekilde yapılmasının teşvik edilmesi sağlanacaktır. Bu durumun tedarikçiler için itiraz ve düzeltme süreçlerinin etkinleştirilmesine, dağıtım şirketleri için ise hatalı itirazların engellenerek iş yükünün azalmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Soru 3.2.4: Sapma miktarlarının PYS’de yayınlanması önerisini faydalı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? Sapma miktarlarının gösterimine ilişkin önerileriniz varsa iletebilir misiniz?

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE ¹³
3.2.1.	Tedarikçi değişimi okumalarının zorunlu hale getirilmesinin değerlendirilmesi	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
3.2.2.	Kümülatif veri tutarlılığı sağlanması için gerekmesi durumunda önceki aylar için GDDK yapılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler/Mevzuat Değişikliği	EPDK/Dağıtım Şirketleri	Orta vade
3.2.3.	Belirli periyotlarla ay sonu okuma kuralının değerlendirilmesi	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
3.2.4.	Tahliye durumunda uzlaştırma verilerinin tahliye okumalarına göre yapılmasına dikkat edilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.2.5.	Yükümlülük ihlal Düzeylerinin izlenmesi/EPDK’ya Raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ/Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.2.6.	Veri tutarsızlığı/tahminleme sorunlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.2.7.	Sapma düzeylerinin PYS’de yayınlanması	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Uzun Vade
3.2.8.	Veri tutarlılığı/tahminleme etkinliği için daha fazla efor sarfedilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa/orta vade

Tablo 3.1.: Veri Tutarsızlığı Çözüm Önerileri

Soru 3.2.5: Veri tutarsızlığı sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

¹³ Raporun son hali verildiğinde bu alana somut tarihler girilecektir.

4. DÖNEM İÇİ ÇOKLU YÜKLEME SORUNU

Yönetmeliğin 32. Maddesi 1. Fıkrasında sayaçların en az 25 en fazla 35 günlük dönemlerle ve her takvim ayında bir defa okunması gerektiği belirtilmektedir. Dönem içi çoklu yükleme sorunu, bir ölçüm noktasına bu kurala aykırı olarak 25 günden az periyodik okumalar girilmesi sonucunda aynı ay içerisinde birden fazla periyodik yükleme¹⁴ yapılmasıdır. Dönem içi çoklu yükleme, tedarikçiler için tüketim hesabının karışmasına ve mükerrer faturalama yapılması riskine; tüketiciler için ise fatura kontrolünün zorlaşmasına neden olmaktadır. Tedarikçiler tarafından atölye çalışmasında ve Geri Bildirim Formlarında birden fazla çoklu yüklemeye izin verilmemesi yönünde bir geliştirme yapılması talepleri gelmiştir.

Bir dönem için bir ölçüm noktasına birden fazla periyodik yükleme yapılması, periyodik yüklemelerin yirmi beş günden düşük girilmesine ilave olarak 7. bölümde ele alınacak olan dönem bilgisinin hatalı girilmesi sonucu aynı dönem bilgisi ile farklı döneme ait endekslerin yüklenmesi ve 6. Maddede yer alan çakışma sorunundan kaynaklanmaktadır.

Çoklu periyodik yükleme sorununun düzeyi Tablo 4.1.'de ele alınmıştır. Tablo hazırlanırken OSB'lerin okuduğu sayaçlar ile ikili anlaşma ile enerji tedarik edilmeyen ölçüm noktaları kapsam dışı tutulmuştur. Aktif enerji türlü periyodik endeks yüklemeleri dikkate alınmış, ek tüketimler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bir döneme birden fazla veri yüklenmesi, Yönetmelikte belirlenen periyot alt sınırının altında yapılan yüklemelere ilave olarak, sonraki bölümlerde ele alınacak olan dönemin hatalı girilmesi (tarih dönem uyumsuzluğu) ve ilk okuma ve son okuma tarihleri çakışan endeks yüklemelerinden de kaynaklanabilmektedir. Bu nedenle çoklu periyodik yükleme sorunu ölçülürken bir dönem içerisinde birden fazla periyodik yükleme yapılan sahip noktalar dikkate alınmış, çakışma sorunundan kaynaklanan mükerrer yüklemelerin ayrıştırılması için 25 günden fazla periyoda sahip olanlar kapsam dışı bırakılmış, ayrıca tarih-dönem uyumsuzluğu içeren yüklemeler hariç tutulmuştur. Tabloda görüldüğü üzere, çoklu yükleme sorunu düzeyi, dönem boyunca azalmakta olup Eylül 2018'de 597 ölçüm noktası için çoklu yükleme yapılmış olup bu ölçüm noktaları için yapılan toplam yükleme sayısı 1210'dur.

Dönem	Ocak 18	Şubat 18	Mart 18	Nisan 18	Mayıs 18	Haziran 18	Temmuz 18	Ağustos 18	Eylül 18	Toplam
Ö.N. Sayısı	12.232	11.365	11.111	10.370	3.720	2.284	677	783	597	53.139
Endeks Sayısı	27.477	26.490	26.844	23.797	8.657	4.951	1.392	1.604	1.210	122.422

Tablo 4.1.: Dönemiçi Çoklu Yükleme Sorunu

¹⁴ Ölçüm noktaları, sayaç değişimi, tahliye, tüketici değişimi gibi nedenlerle bir ay içerisinde birden fazla okunabilmektedir. Bu nedenle sadece periyodik okuma kapsam içine alınmıştır.

Dönem içi çoklu yükleme sorununun çözümü için öncelikle dağıtım şirketleri performansının EPDK'ya raporlanması planlanmaktadır. Öte yandan PYS'de aynı ay için birden fazla periyodik okuma türlü endeks girilmesine izin verilmemesi ya da yüklemenin kural ihlali gerekçesiyle tarafımızdan red edilmesini içeren bir geliştirme yapılması planlanmaktadır. PYS'de yapılması planlanan bir başka geliştirme ise periyodik okumalar için ilk okuma tarihi son okuma tarihi aralığının yirmi beş günden az girilmesine izin verilmemesidir.

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE ¹⁵
4.1.	İhlal Düzeylerinin İzlenmesi/EPDK'ya Raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ/Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
4.2.	Dönem için birden fazla periyodik okuma girişinin engellenmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa vade
4.3.	25 günden küçük periyotlu periyodik okumaları izin verilmemesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa vade
4.4.	Geliştirmeler tamamlanana kadar mevzuattan kaynaklanan bu kurala uyum için gerekli kontrollerin yapılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade

Tablo 4.2.: Dönemiçi Çoklu Yükleme Sorunu Çözüm Önerileri

Soru 4.1: Dönem içi çoklu yükleme sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yararlı buluyor musunuz? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

5. YÜKSEK OKUMA PERİYODU SORUNU

Okuma periyodu kural ihlali, ölçüm noktasının 35 günden daha yüksek periyotta okunmasıdır¹⁶. Okuma periyodunun yüksek olması, tedarikçi için aylık gerçekleşen gider tahakkuku ile gelir tahakkuku arasındaki sürenin artmasına ve finansal problemlere yol açmaktadır.

Yüksek Okuma periyodu sorununun düzeyi, alttaki tabloda ele alınmıştır. Tabloda, OSB'lerin okuduğu sayaçlar ile ikili anlaşma ile enerji tedarik edilmeyen ölçüm noktaları kapsam dışı tutulmuştur. Enerji türünden bağımsız olarak periyodik okuma türlü endeks yüklemeleri dikkate alınmış, ek tüketimler değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Tabloda görüldüğü üzere, 2018'de yüklemelerin ortalama yüzde 87'si 25-35 gün aralığında okunmakta, % 4'ü iki aya kadar olmak üzere daha yüksek periyotlarla, % 1'i ise iki aydan yüksek üç aya kadar olan

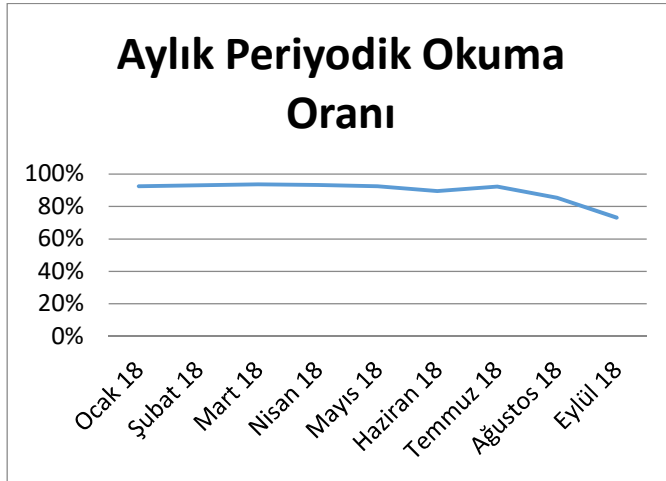
¹⁵ Raporun son hali verildiğinde bu alana somut tarihler girilecektir.

¹⁶ Okuma periyodunun 25 günden az girilmesi sorunu dönem içi çoklu yükleme sorunu olarak bir önceki bölümde ele alınmıştır, bu nedenle periyot sorunu periyodun yönetmelikten daha uzun tutulması olarak alınmıştır.

periyotlarla okunmaktadır. Dolayısıyla periyot sorunun çok yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, Ağustos ayına kadar aynı düzeyde seyreden uyum oranının Ağustos ve Eylül 2018 dönemlerinde önemli ölçüde azaldığı görülmektedir.

Dönem	x<25	25<=x<35	35<x<60	61<x<90	x>=90
Ocak 18	3%	93%	2%	1%	0%
Şubat 18	4%	93%	2%	1%	0%
Mart 18	3%	94%	2%	1%	0%
Nisan 18	3%	93%	3%	1%	0%
Mayıs 18	3%	93%	3%	1%	0%
Haziran 18	2%	89%	7%	1%	0%
Temmuz 18	2%	92%	4%	1%	1%
Ağustos 18	7%	85%	6%	1%	0%
Eylül 18	5%	73%	20%	2%	1%
Toplam	3%	92%	4%	1%	0%

Tablo 5.1.: Yüksek Okuma Periyodu Sorunu

Tablo 5.1.: Yüksek Okuma Periyodu Sorunu

Tedarikçiler tarafından okuma periyodunun en fazla 35 gün olarak girilebilmesi ve periyod kuralı ihlali için düzeltme yapılması, kural ihlali için yaptırım uygulanması şeklinde talepler gelmektedir. Yönetmeliğin 32. Maddesi 1. fıkrasında periyodun en fazla 35 gün olarak belirlenmiş olmakla birlikte, 2. fıkrada özel durumlar¹⁷ dışında bu fıkraya aykırı genel uygulama yapmamak kaydıyla yılda en az iki defa okunmasının yeterli olacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla en fazla 35 gün kuralı getirilmesinin mevzuata uygun olmayacağı düşünülmektedir.

¹⁷Mücbir sebep halleri ile ağır mevsim şartları, dönemsel kullanım ve benzeri nedenlerle okuma yapılamaması ve Kurul tarafından uygun görülen haller

Bu kapsamda diğer maddelerde olduğu gibi ilk etapta dağıtım şirketleri performansının EPDK'ya raporlanması planlanmaktadır. Ayrıca, ölçüm noktası kaydına zorunlu olarak periyot bilgisi eklenecek¹⁸ ve 35 gün üzeri periyotlu yüklemeler için açıklama girilmesi zorunluluğu getirilecektir.

KOD	ÖNERİ ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE ¹⁹
5.1.	İhlal Düzeylerinin İzlenmesi/EPDK'ya Raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ/Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
5.2.	Kurala uyumla ilgili güçlüklerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
1.3.	Okuma periyodunun PYS'ye yüklenmesi zorunluluğu getirilmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa vade
5.3.	35 gün üzeri periyotlu yüklemeler için açıklama zorunluluğu getirilmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa vade
5.4.	5.3. kodlu geliştirme gerçekleşene kadar 35 gün üzeri periyotlu yüklemeler için açıklama girilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade

Tablo 5.2.: Yüksek Okuma Periyodu Sorunu

Soru 5.1: Periyot sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yeterli buluyor musunuz? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

6. ÇAKIŞMA SORUNU

Endeks çakışması, belirli bir ölçüm noktasında belli bir enerji türü için belirli bir zamanda tek bir ölçüm olabileceği şeklindeki teknik kuralın ihlaline yol açacak şekilde İlk okuma-son okuma tarihi aralığının çakışmasıdır. Çakışma sorunu, faturalama ve fatura takibinin karmaşıklaşmasına ve belirsizliğe yol açmakta, aynı zamanda veri tutarsızlığının ölçülmesinin zorlaşmasına neden olmaktadır. Tam çakışma ve kısmi çakışma olarak iki düzeyde gerçekleşir. Kısmi çakışma ifadesiyle, bir ölçüm noktası için sistemde kayıtlı olan endeks ile ilk okuma-son okuma tarih aralığı kısmen çakışan aynı enerji türünde endeks girilmesi kastedilmektedir. Örnek vermek gerekirse ilk okuma tarihi 10 Ekim 2017, son okuma tarihi 20 Ekim 2017 olan bir endeks kaydı için;

- ilk okuma tarihi 10 Ekim 2017, son okuma tarihi 15 Ekim 2017,
- ilk okuma tarihi 5 Ekim 2017, son okuma tarihi 11 Ekim 2017,
- ilk okuma tarihi 5 Ekim 2017, son okuma tarihi 25 Ekim 2017,

¹⁸ Bu şekilde okuma süreleri, tedarikçiler için öngörülebilir hale gelecek ve talep etmeden önce ölçüm noktasının periyot bilgisine ulaşabileceklerdir.

¹⁹ Raporun son hali verildiğinde bu alana somut tarihler girilecektir.

- ilk okuma tarihi 15 Ekim 2017, son okuma tarihi 25 Ekim 2017

olan kayıtlar enerji türünün aynı olması durumunda kısmi çakışma içeren kayıt olarak değerlendirilir.

Tam çakışma ise bir ölçüm noktası için ilk okuma-son okuma tarihleri tam çakışan aynı enerji türünde birden fazla endeks girilmesi durumudur. Mevcut durumda tam çakışan endeks girildiğinde PYS tarafından bu kayıt işlemi düzeltme talebi olarak değerlendirilmekte ve mevcut kaydın durumu eski versiyon olarak güncellenerek yeni kayıt oluşturulmaktadır.

Kısmi ve tam çakışma sorununun çözümü için PYS geliştirmesi öngörülmüş olup ekran geliştirmesi 25.10.2018 tarihinde devreye alınmıştır.

Yapılan geliştirme ile bir ölçüm noktası için sistemde kayıtlı olan endeks ile ilk okuma-son okuma tarih aralığı kısmen çakışan aynı enerji türünde endeks girilmesi durumunda ya da birbiriyle kısmi çakışan endeksler yüklenmeye çalışıldığında kısmi çakışma hatası verilerek kayıt engellenecektir. Bu kontrolde dönemin ya da sayacın aynı olup olmadığına bakılmamakta, değerlendirmede ilk okuma tarihi ve son okuma tarihi bilgilerine ilave olarak ölçüm noktası ID ve enerji türü üzerinden değerlendirme yapılmaktadır. Öte yandan bir ölçüm noktası için bir endeksin ilk okuma tarihinin enerji türü aynı olan başka bir endeksin son okuma tarihi ile aynı olması durumunda kayda izin verilmekte ve bu kayıtlar kısmi çakışma ihlali olarak değerlendirilmemektedir.

Tam çakışma durumunda ise PYS tarafından aşağıda belirtilen iki farklı duruma göre iki farklı değerlendirme yapılacaktır;

- Dönem, ölçüm noktası ID, ilk okuma tarihi, son okuma tarihi, enerji türünün aynı olması durumunda kayıt işlemi eski kayıt için düzeltme işlemi olarak değerlendirilmekte ve eski kaydın durumu eski versiyon olarak güncellenip yeni kayda izin verilecektir.
- Ölçüm Noktası ID, İlk Okuma Tarihi, Son Okuma Tarihi, Enerji Türü aynı, dönem farklı ise tam çakışma ihlali olarak değerlendirilmekte ve hata mesajı verilerek kayda izin verilmemektedir.

Soru 6.1: Çakışma sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yeterli buluyor musunuz? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

KOD	ÖNERİ ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE
6.1.	Kısmi çakışan endekslerin engellenmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Gerçekleşti.
6.2.	Tam çakışma kuralının güncellenmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Gerçekleşti.

Tablo 6.1.: Çakışma Sorunu Çözüm Önerileri

7. TARİH-DÖNEM UYUMSUZLUĞU

PYS'ye yüklenen endeksler için okuma tarihlerine ilave olarak endekslerin hangi dönemin endeksi olduğuna dair dönem bilgisi de talep edilmekte ve endeks bilgilerinin tedarikçilere gösteriminde bu bilgi kullanılmaktadır. Yani, ilgili ölçüm noktası endeks kaydında yer alan dönemde hangi tedarikçinin portföyünde ise o tedarikçiyle endeks bilgisi paylaşılmaktadır.

Tarih-dönem uyumsuzluğu sorunu, endeks okuma tarihi bilgilerinin dönem bilgisi ile uyumsuz olmasıdır. Ölçüm noktasının tedarikçisinin endeks bilgisine erişimine engel oluşturmakta, tedarikçi değişikliği durumlarında endeksin farklı bir tedarikçiye gösterilmesine yol açabilecektir. Bu şekilde, tedarikçilerin faturalama yapamamalarına ve itirazlara yol açmaktadır. Tedarikçiler tarafından atölye çalışmasında ve geri bildirim formlarında uyumsuz girişlerin engellenmesi talep edilmiştir.

Tarih dönem uyumsuzluğunun düzeyi, alttaki tabloda ele alınmıştır. Tabloda, OSB'lerin okuduğu sayaçlar ile ikili anlaşma ile enerji tedarik edilmeyen ölçüm noktaları kapsam dışı tutulmuştur. Enerji türü aktif olan endeks yüklemeleri dikkate alınmış, ek tüketimler değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Dönem	Ocak 18	Şubat 18	Mart 18	Nisan 18	Mayıs 18	Haziran 18	Temmuz 18	Ağustos 18	Eylül 18	Toplam
İhlal Sayısı	105.747	57.816	19.983	21.681	16.942	6.379	1.586	1.273	1.778	233.185
İhlal Oranı	2%	1%	0%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%

Tablo 7.1.: Tarih Dönem Uyumsuzluğu Sorunu

Görüldüğü üzere Ocak 2018'de % 2 gibi sınırlı bir düzeyde olan tarih dönem uyumsuzluğu, ikili anlaşma ile tedarik eden serbest tüketici sayısındaki düşüşe paralel olarak azalmış ve ihmal edilebilir seviyelere inmiştir.

Tarih-dönem uyumsuzluğu sorununun çözümüne yönelik olarak ilk etapta dağıtım şirketleri performansının altta verilen kurala göre ölçülerek EPDK'ya raporlanması planlanmaktadır. Ardından PYS'de yapılacak geliştirmeye uyumsuz bilgilerin girişine engel oluşturulacaktır. Geliştirme ile;

- son okuma tarihi ayın ilk 10 günü içerisinde olan yüklemeler için dönemin son okuma tarihinin içinde bulunduğu ay ya da bu aydan önceki ay olması,
- son okuma tarihi ayın ilk 10 gününden sonra olan yüklemeler için dönemin son okuma tarihinin içinde bulunduğu ay olması

durumlarında tarih-dönem bilgisi uyumlu olacak, yukarıdaki kriterleri sağlamayan yüklemeler için ise bu iki alanın uyumsuz olduğu kabul edilerek hata verilecek ve kayda izin verilmeyecektir. Örneğin, 15 Eylül-15 Ekim ilk-son okuma tarihli yüklemeler için dönemin Ekim girilmesi gerekmekte olup, 2 Eylül-2

Ekim ilk okuma son okuma tarihli yüklemeler için dönem Eylül ya da Ekim olarak girildiğinde sistem hata vermeyecek ve yükleme gerçekleştirilebilecektir.

Soru 7.1: Tarih-dönem uyumu için PYS'ye kontrol getirilmesi önerisini yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? Belirlenen kuralın doğru olduğunu düşünüyor musunuz? Doğru olmadığını düşünüyorsanız nasıl formüle edilmesi gerektiğini belirtebilir misiniz?

Uzun dönemde yeni PYS tasarımıda dönem bilgisi alınmadan okunan endekslerin ilk okuma-son okuma şeklinde olmadan sadece okuma tarihi bilgisi ile yüklenmesi ve tedarikçilerle paylaşılırken ilk okuma ve son okuma bilgilerinin birleştirilerek ve okuma dönemi atanarak paylaşılması öngörülmektedir. Bu şekilde dağıtım şirketleri için operasyonel olarak daha basit bir sistemin, EPIAŞ için daha işletilebilir bir veri modelinin, tedarikçiler için de daha kolay ve hatasız bir sistemin sağlanması hedeflenmektedir.

Bununla birlikte, bu kuralın konulabilmesi için okuma dönemi kavramının netleştirilmesi gerekmektedir. Atölye çalışmasında da dağıtım şirketleri tarafından teyit edilen genel yaklaşım, aylık okunan sayaçlar için periyodik yüklemelerde son okuma tarihinin içinde bulunduğu ayın okuma dönemi olarak alınmasıdır. Bu yaklaşıma göre ilk okuma 2 Haziran son okuma 2 Temmuz olacak şekilde yapılacak yüklemeler için, hatta ilk okuma 1 Haziran son okuma 1 Temmuz olan yüklemeler için okuma dönemi Temmuz olarak belirlenmektedir. Ancak, bu okumaların büyük oranda Haziran dönemini kapsamaması nedeniyle Haziran okuması olarak tanımlanması daha uygun olacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda *aylık periyodik okumalar* için okuma dönemin;

- son okuma tarihi ayın 15. günü veya sonrası ise son okuma tarihinin içinde bulunduğu ay;
- son okuma tarihi ayın 15. Gününden önce ise son okuma tarihinin içinde bulunduğu ay

olarak alınmasını içeren bir kural oluşturulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Soru 7.2: Uzun dönemde PYS'de endeks verilerinin dağıtım şirketleri tarafından tek tek yüklenerek tedarik şirketlerine sistem tarafından birleştirilerek ve okuma dönemi atanarak iletilmesi kuralının getirilmesini yararlı buluyor musunuz? Başka problemlere yol açacağını düşünüyor musunuz? Belirlenen okuma dönemi kuralı ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE
7.1.	Tarih-dönem uyumsuzluğu düzeyinin izlenmesi ve raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ	Kısa Dönem
7.2.	Tarih-dönem uyumsuzluklarının engellenmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa Dönem
7.3.	Uyumsuz kontrolü geliştirmesi sağlanana kadar dağıtım şirketi tarafından uyumlu giriş için daha fazla efor sarf edilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketi	Kısa Dönem
7.4.	Okunan endekslerin sistem tarafından birleştirilmesi ve okuma dönemi bilgisinin atanması	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Uzun Dönem

Soru 7.3: Tarih dönem uyumsuzluğu sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yeterli buluyor musunuz? Yetersiz ise sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

8. ARDIŞIK TARİH/ENDEKS TUTARSIZLIĞI

Ardışık tutarsızlık sorunu, bir ölçüm noktası için ardışık olarak yapılan yüklemelerden öncekinin son endeksi ile sonrakinin ilk endeksi arasında tutarsızlık olmasıdır. Tutarsızlık, tarihte, endeks değerinde ya da her ikisinde birden ortaya çıkabilmektedir. Ardışık tarih tutarsızlığı önceki yüklemenin son okuma tarihi ile sonraki yüklemenin ilk okuma tarihinin eşit olmamasıdır. Endeks tutarsızlığı ise bir yüklemenin son endeksi ile o yüklemeden sonraki ilk yüklemenin ilk endeksinin eşit olmamasıdır.

Ardışık tutarsızlık sorununun çözümü için tedarikçiler tarafından tutarsızlığın engellenmesine yönelik kural oluşturulması, son okuma tarihinin dağıtım şirketlerince boşluk bırakılmayacak şekilde girilmesi gibi talepler mevcuttur. Ardışık tutarsızlık, her zaman ihlalin varlığına işaret etmemekte olup usulsüz kullanım, kaçak kullanım gibi nedenlerle arada PYS'ye yüklenmeyen endeksler söz konusu olabilecektir. Bu nedenle tutarsız/boşluk bırakacak şekilde endeks girilmesinin engellenmesinin mümkün olmayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, PYS'de yapılacak yeni tasarımla dönem bilgisi alınmadan okunan endekslerin ilk okuma bilgisi eklenmeden sadece okuma tarihi bilgisi ile yüklenmesi ve faturalanmayacak okumaların da farklı okuma türleriyle bildirimi durumunda bu problemin ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Ardışık tutarsızlığın sebeplerinden biri de son okuma tarihi girişi ile ilgili yöntem farklılıklarıdır. Örneklerle açıklamak gerekirse, 1 Ekim 2018 tarihinde yapılan okuma için dağıtım şirketleri tarafından genel olarak önceki yüklemının son endeksi ve sonraki yüklemenin ilk endeksi 1 Ekim 2018 olarak girilmektedir. Ancak bazı dağıtım şirketleri tarafından sonraki yüklemenin ilk endeksi 1 Ekim 2018 olarak girilmesine rağmen önceki yüklemının son endeksi 30 Eylül 2018 olarak girilmektedir. Bu uygulamanın faturalama açısından bir probleme yol açmamakla birlikte, bir standardizasyon getirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Öte yandan çalışma kapsamı dışında olmakla birlikte, sistem kullanım bedelleri hesabında bu durumun problem oluşturduğuna ilişkin tedarikçilerden geri dönüşler alınmaktadır. Dönem sonu okumalarında son okuma tarihinin 1 Ekim 2018 olarak girildiği ve sistem kullanım bedellerinde 1 Ekim günü için fiyatın 1 Ekim tarihinde geçerli tarifeyle göre alındığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, okumanın 30 Eylül 24.00'da yapılması ya da yapılmış kabul edilmesi durumunda 1 Ekim ödemesi bir sonraki faturanın konusu olduğundan faturalamada Eylül ayı tarifesinin kullanması gerektiği düşünülmektedir.

Soru 8.1: Okumalarda önceki yüklemdeki son okuma tarihi ile sonraki okumadaki ilk okuma tarihinin eşit girilmesinin mi yoksa bir gün boşluk bırakılarak mı girilmesi gerektiğini düşünüyorsunuz? Gerekçeleriniz nelerdir? Bu konuda bir standardizasyon oluşturulmasını gerekli buluyor musunuz?

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE
7.3.	Okunan endekslerin sistem tarafından birleştirilmesi ve okuma dönemi bilgisinin atanması	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Uzun Dönem
8.1.	Aysonu okunan sayaçlar için SKF'de bir sonraki ayın tarifesinin kullanılmamasına dikkat edilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa Dönem
8.2.	Ardışık endekslerin tutarlı girilmesi için gerekli kontroller yapılarak ek efor harcanması	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade

Soru 8.2: Ardışık tutarsızlık sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yeterli buluyor musunuz? Yetersiz ise sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

9. TEDARİKÇİ DEĞİŞİMİ/TAHLİYE ENDEKSİ GİRİLMEMESİ SORUNU

Bir ölçüm noktasının serbest tüketici hakkını kullanmaya başlaması ve tedarikçisinin değişmesi durumunda dönem sonu endekslerinin²⁰ ve tahliye edilmesi durumlarında tahliye okuması endeksinin mevzuat gereğince PYS'ye girilmesi gerekmektedir. Tedarikçi değişimi için PYS üzerinden ay sonu endeksinin girilmemesi, -girilen dönem bilgisine göre farklı sonuçlar doğurmakla birlikte- yeni tedarikçiye ölçüm noktalarının kendi portföyünde olmadığı tarihler için de endeks bildirilmesine, eski tedarikçi için ise kendi portföyünde olan tarihler için endeks bildirimini yapılmamasına yol açacak, bu durum ise faturalama problemleri ve tüketicilerle sorunların ortaya çıkmasını beraberinde getirecektir. Aynı şekilde tahliye olan bir noktaya yeni bir tüketicinin gelmesi durumunda tahliye ve ilk abonelik okumalarının girilmemesi, endeks yüklemelerinin yeni tedarikçiye ve tüketiciye yapılmasına yol açacaktır. Bu nedenle tedarikçi değişikliği/tahliye endekslerinin PYS'ye girilmesi önem arz etmektedir.

Tedarikçi değişimi/tahliye okuması yapılmaması sorununun düzeyi, Tablo 9.1'de ele alınmıştır. Tabloda, OSB'lerin okuduğu sayaçlar kapsam dışında tutulmuştur. Enerji türü sınırlaması yapılmamış, ek tüketimler değerlendirme dışı bırakılmıştır. İhlal sayısı, ilk okuma ve son okuma tarihleri arasında kalan dönemlerde kesinleşmiş portföye giriş, portföyden çıkış ve tahliye talebi olan yükleme sayısını göstermektedir. Görüldüğü üzere, tedarikçi değişimi okumasının yapılmaması nedeniyle hatalı olan endeks yükleme sayısı dönem içinde azalan bir seyir izlese de oldukça yüksektir.

Dönem	Ocak 18	Şubat 18	Mart 18	Nisan 18	Mayıs 18	Haziran 18	Temmuz 18	Ağustos 18	Eylül 18	Toplam
İhlal Sayısı	259.504	217.674	165.928	201.287	61.897	111.960	499.339	24.191	68.684	1.610.464

Tablo 9.1.: Tedarikçi Değişimi Endeksi Yüklenmemesi Sorunu

Atölye çalışması sırasında ve geri bildirim formlarında tedarikçiler tarafından dağıtım şirketlerinin tedarik değişikliği endekslerini girmeleri, bu endeksin girişi için EPIAŞ tarafından PYS'de kontrol getirilmesi gibi talepler gelmiştir.

Sorunun çözümü için ilk etapta talep süreçleri doğrultusunda tedarikçisi değişen/tahliye olan sayaçlar için tedarikçi değişimi endeksi girme yükümlülüğüne uyumun izlenerek EPDK'ya raporlanması hedeflenmektedir.

Soru 9.1: Tedarikçi değişimi endeksi yükleme yükümlülüğüne uyum düzeyinin izlenmesi ve EPDK'ya raporlanması uygulamasını yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir?

²⁰ Gerçek okuma zorunluluğu 3. bölümde ele alındığından bu bölümde ayrıca incelenmeyecektir.

Ayrıca PYS’de yapılacak değişiklikle okuma türü alanına tedarikçi değişimi okumasının ilave edilmesi ve yükleme türü olarak tahmini okuma seçeneğinin sadece tedarikçi değişimi okumaları için yapılabilmesi kuralının getirilmesi planlanmaktadır.

Soru 9.2: Yükleme türü olarak tahmini okumanın okuma türü tedarikçi değişimi olan okumalar dışında engellenmesi kuralını uygulanabilir ve yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Öte yandan PYS’de yapılacak yeni tasarımla;

- Tedarikçi değişim tarihi öncesi/sonrasını kapsayan ilk okuma-son okuma tarih aralığına sahip yüklemelerin engellenmesi,
- Tedarikçi değişimi sonrasındaki ilk yüklemeler için sadece tedarikçi değişimi okuma türlü olanlara izin verilmesi farklı okuma türlü yüklemelere izin verilmemesi,
- Tedarikçi değişimi türündeki okumalar için tarihin ayın son günü ya da ilk günü olarak girilebilmesi

gibi düzenlemelerin yapılması planlanmaktadır.

Soru 9.3: PYS’de tedarikçi değişimi tarihini içeren ilk okuma-son okuma tarih aralığına sahip yüklemelerin engellenmesi kuralının getirilmesini yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Soru 9.4: PYS’de tedarikçi değişimi sonrasındaki ilk yüklemeler için tedarikçi değişimi harici okuma türlü yükleme yapılmasının engellenmesi kuralının getirilmesini yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir?

Soru 9.5: PYS’de tedarikçi değişimi okumalarının sadece ayın son günü ya da ilk günü yapılabilmesi kuralının getirilmesini yararlı buluyor musunuz? Öneriye ilişkin görüşleriniz nelerdir? İlk gün mü yoksa son gün mü girilmesi daha uygun olacaktır.

KOD	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE
9.1.	Tedarikçi değişimi/tahliye endeksi yükleme düzeyinin izlenmesi ve raporlanması	İzleme/Raporlama	EPIAŞ	Kısa Dönem
9.2.	Saha koşullarından kaynaklanan güçlük ve kısıtların EPIAŞ'a iletilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketi	Kısa Dönem
9.3.	Okuma türü alanına tedarikçi değişimi okumasının eklenmesi ve tahmini okuma seçeneğinin sınırlanması	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Kısa Dönem
9.4.	Tedarikçi değişikliği ve tahliye okumalarının yüklenmesi kuralına uyum için daha fazla efor sarfedilmesi	Dağıtım Şirketlerinden Beklentiler	Dağıtım Şirketi	Kısa Dönem
9.5.	Tedarikçi değişim tarihi öncesi /sonrasını kapsayan yüklemelerin engellenmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Uzun Dönem
9.6.	Tedarikçi değişimi sonrası sadece tedarikçi değişimi türünde yükleme yapılabilmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Uzun Dönem
9.7.	Tedarikçi değişimi okumalarında tarihin ayın son günü ya da ilk günü olarak girilebilmesi	PYS Geliştirme	EPIAŞ	Uzun Dönem

Tablo 9.2.: Tarih-Dönem uyumsuzluğu

Soru 9.6: Tedarikçi değişikliği/tahliye endeksi yüklenmemesi sorunu ve çözüm önerilerine ilişkin görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yeterli buluyor musunuz? Yetersiz ise sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

10. ENDEKS VE EK TÜKETİM DÜZELTME SORUNLARI

Düzeltilme süreçleri; geriye dönük olarak endeks ve ek tüketim verilerinin girişi, pasife alınması ve güncellenmesi işlemlerinden oluşmaktadır. Düzeltme işlemleri, endekslerin izlenebilirliğini tedarikçiler ile tüketiciler için zorlaştırmakta ve faturalama sürecinde sorunlara yol açmaktadır.

Düzeltilme işlemlerinin düzeyi, Tablo 10.1.'de pasife alma ve güncelleme yoluyla düzeltilen endekslerin tüm yüklemelere oranı olarak incelenmektedir. Tabloda OSB tarafından okunan sayaçlar kapsam dışı bırakılmış olup ikili anlaşma ile enerji alan tüketicilerin enerji türünden bağımsız tüm endeksleri dikkate alınarak tablo hazırlanmıştır. Pasife alma, pasif endekslerin, güncelleme oranı eski versiyon olarak kayıtlı endekslerin, toplam düzeltme ise pasif ve eski versiyonlu endekslerin sistemde aktif/pasif/eski versiyon olarak kayıtlı tüm yüklemelere oranını göstermektedir. Görüldüğü üzere pasife alma oranları Eylül 2018 haricinde son derece sınırlı düzeyde olsa da düzeltme sayısı oldukça yüksek düzeydedir. Öte yandan Temmuz 2018 döneminden itibaren düzeltme sayılarında artış çıktığı gözlemlenmektedir. Güncelleme sayısı ortalama % 16 düzeyinde olup Mayıs 2018'de % 27 ile çok yüksek düzeye yükselmiştir.

Tedarikçiler tarafından atölye çalışmasında ve geri bildirim formlarında geriye yönelik düzeltmelerin ek tüketimden yapılması, düzeltme için 180 günlük süre sınırı getirilmesi ve düzeltmelerin izlenebilirliğinin sağlanabilmesi için gösteriminde değişiklikler yapılması talep edilmiştir.

Dönem	Pasife Alma	Güncelleme	Toplam Düzeltme
Ocak 18	0%	13%	13%
Şubat 18	0%	4%	4%
Mart 18	0%	14%	14%
Nisan 18	0%	17%	18%
Mayıs 18	0%	27%	27%
Haziran 18	0%	13%	13%
Temmuz 18	1%	16%	17%
Ağustos 18	2%	20%	22%
Eylül 18	8%	6%	14%
Toplam	1%	16%	17%

Tablo 10.1.: Düzeltme İşlemlerinin Toplam Yüklemelere Oranı

Dağıtım şirketleri tarafından atölye çalışması sırasında geriye dönük düzeltmelerin ek tüketim üzerinden yapılması önerisinin doğru bir uygulama olmayacağı, endeks bilgisi mevcut ise düzeltmenin endeks kaydı üzerinden yapılmasının daha uygun olacağını belirtmiştir. Öte yandan mevzuat gereğince de ek tüketim işleminin endeks alınamaması durumunda yapılması gerekmektedir.

PYS’de endeks, ek tüketim girişı ve düzeltme işlemleri için iki yıllık bir süre verilmiştir. Her ne kadar Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliğinde PYS yüklenen endeks bilgilerinin düzeltilmesine ilişkin bir süreç tanımlanmamış olsa da söz konusu Yönetmeliğin 37. Maddesinde tüketici faturalarına ilişkin düzeltme süreci düzenlenmiştir. Bu sürece göre, tüketicilere itiraz süresi ödeme bildirimden itibaren bir yıl olarak düzenlenmiş, itirazın değerlendirme, dağıtım şirketine iletilmesi ve sonuçların dağıtım şirketi tarafından tedarikçiye bildirilmesi ise yedi iş günü olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla düzeltme süresinin bir yıldan daha uzun bir süre olarak belirlenmesi gerekmektedir. Öte yandan endeksin PYS’de yayınlandıktan sonra ne kadar sürede fatura bildiriminin yapılabileceği de belirsizdir. Bu kapsamda PYS’de bir düzeltme sürecinin de tanımlanmamış olması nedeniyle düzeltme süresinin kısaltılmasının uygun olmayacağı düşünülmektedir.

Düzeltilme işlemlerinin yoğunluğunun nedenlerinin ve azaltılması için çözüm önerilerinin tespiti için izleme çalışmaları yapılarak sonuçlar düzenli periyotlarla EPDK’ya raporlanacaktır. İzleme çalışması sırasında düzeltme işlemlerinin ana nedenleri dağıtım şirketleri ile birlikte tespit edilerek raporlama nedenler ve azaltılması için çözüm önerilerinin tespitine yönelik olarak gerçekleştirilecektir.

Öte yandan düzeltmelerin izlenebilirliğinin sağlanmasına yönelik olarak güncellenen ve pasife alınan endekslerin güncelleme/pasife alınma tarihine göre gösterilmesine imkan getiren bir değişiklik yapılması planlanmaktadır. Uzun vadede ise PYS endeks sisteminin yeni tasarımı kapsamında versiyonlu kayıt yapısı oluşturulacaktır.

Soru 10.1: Düzeltme işlemleri sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin genel görüşleriniz nelerdir? Çözüm önerilerini yararlı buluyor musunuz? Sorunun çözümüne ilişkin ilave önerileriniz nelerdir?

EK: ÇÖZÜM ÖNERİLERİ LİSTESİ

1. PYS DEĞİŞİKLİKLERİ

KOD	SORUN	ÖZET AÇIKLAMA	AKTÖR	SÜRE
1.3.	Yükümlülük İhlali/ Yükleme Tutarsızlığı/ Okuma Periyodu Sorunu	Okuma periyodunun PYS'ye yüklenmesi zorunluluğu getirilmesi	EPIAŞ	Kısa vade
1.4.	Yükümlülük İhlali/ Yükleme Tutarsızlığı	Endeks okuma yükümlülük ekranı	EPIAŞ	Orta vade
2.7.	Yükleme Süresi Sorunu	Yükleme süreleri ve ihlal düzeylerinin PYS'de görüntülenebilmesi	EPIAŞ	Kısa vade
2.8.	Yükleme Süresi Sorunu/ Yükleme Tutarsızlığı	Ölçüm noktasına girilen okuma tarihinden sonrası 10 işgünü içerisinde endeks girişi yapılmayan tüketiciler için uzlaştırma verileri üzerinden faturalama yapılabilmesi	EPDK/EPİAŞ	Orta vade
3.2.7.	Veri Tutarsızlığı	Sapma düzeylerinin PYS'de yayınlanması	EPIAŞ	Uzun Vade
4.2.	Dönem İçi Çoklu Yükleme	Dönem için birden fazla periyodik okuma girişinin engellenmesi	EPIAŞ	Kısa vade
4.3.		25 günden küçük periyotlu periyodik okumaları izin verilmemesi	EPIAŞ	Kısa vade
5.3.	Okuma Periyodu Sorunu	35 gün üzeri periyotlu yüklemeler için açıklama zorunluluğu getirilmesi	EPIAŞ	Kısa vade
6.1.	Çakışma Sorunu	Kısmi çakışan endekslerin engellenmesi	EPIAŞ	Gerçekleşti.
6.2.		Tam çakışma kuralının güncellenmesi	EPIAŞ	Gerçekleşti.
7.2.	Tarih Dönem Uyuşmazlığı	Tarih-dönem uyumsuzluklarının engellenmesi	EPIAŞ	Kısa Dönem
7.3.	Tarih Dönem Uyuşmazlığı/Ardışık Tarih-Endeks Uyumsuzluğu	Okunan endekslerin sistem tarafından birleştirilmesi ve okuma dönemi bilgisinin atanması	EPIAŞ	Uzun Dönem
9.3.	Tedarikçi Değişimi/Tahliye Endeksi Girilmemesi Sorunu	Okuma türü alanına tedarikçi değişimi okumasının eklenmesi ve tahmini okuma seçeneğinin sınırlandırılması	EPIAŞ	Kısa Dönem
9.5.		Tedarikçi değişim tarihi öncesi /sonrasını kapsayan yüklemelerin engellenmesi	EPIAŞ	Uzun Dönem
9.6.		Tedarikçi değişimi sonrası sadece tedarikçi değişimi türünde yükleme yapılabilmesi	EPIAŞ	Uzun Dönem
9.7.		Tedarikçi değişimi okumalarında tarihin ayın son günü ya da ilk günü olarak girilebilmesi	EPIAŞ	Uzun Dönem

2. DÜZENLEME DEĞİŞİKLİKLERİ TALEPLERİ

KOD	SORUN	ÖZET AÇIKLAMA	KATEGORİ	AKTÖR	SÜRE
2.1.	Yükleme Süresi Sorunu	Yükleme süresi kuralı değişikliği önerisinin değerlendirilmesi (3 işgünü)	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
2.2.		Ay sonu okumaları yükleme süre değişikliği değerlendirilmesi (7 işgünü)	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
2.4.	Yükleme Süresi Sorunu/ Tutarsızlığı	Sistem kullanım bedellerinin PYS'ye yüklenen endeks verileri üzerinden hesaplanması	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
2.8.	Yükleme Süresi Sorunu/ Tutarsızlığı	Ölçüm noktasına girilen okuma tarihinden sonrası 10 işgünü içerisinde endeks girişi yapılmayan tüketiciler için uzlaştırma verileri üzerinden faturalama yapılabilmesi	Mevzuat Değişikliği/PYS Geliştirme	EPDK/EPİAŞ	Orta vade
3.2.1.	Veri Tutarsızlığı	Tedarikçi değişimi okumalarının zorunlu hale getirilmesinin değerlendirilmesi	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
3.2.2.		Kümülatif veri tutarlılığı sağlanması için gerekmesi durumunda önceki aylarda GDDK yapılması	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade
3.2.3.		Belirli periyotlarla ay sonu okuma kuralının değerlendirilmesi	Mevzuat Değişikliği	EPDK	Orta vade

3. DAĞITIM ŞİRKETLERİNDEN BEKLENTİLER

KOD	SORUN	ÖZET AÇIKLAMA	AKTÖR	SÜRE
1.2.	Yükümlülük İhlali	Okuma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde yaşanan güçlükler ve saha kısıtlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
1.5.		Okuma yükümlülüğü takibi/yükümlülüklerle uyum için daha fazla efor	Dağıtım Şirketleri	Kısa
2.6.	Yükleme Süresi Sorunu	Yükleme süreleri ile ilgili güçlükler ve saha kısıtlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
2.9.		Yükleme süresi kuralına uyum sağlanması için daha fazla efor sarf edilmesi	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.1.2.	Yükleme Tutarsızlığı	Okuma yükümlülüğünün yerine getirilmesinde yaşanan güçlükler ve saha kısıtlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.1.3.		Okuma yükümlülüğü takibi/yükümlülüklerle uyum için daha fazla efor sarf edilmesi	Dağıtım Şirketleri	Kısa/orta vade
3.2.2.	Veri Tutarsızlığı	Kümülatif veri tutarlılığı sağlanması için gerekmesi durumunda önceki aylar için GDDK yapılması	Dağıtım Şirketleri	Orta Vade
3.2.4.		Tahliye durumunda uzlaştırma verilerinin tahliye okumalarına göre yapılmasına dikkat edilmesi	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.2.6.		Veri tutarsızlığı/tahminleme sorunlarına ilişkin somut bilgilerin EPIAŞ ile paylaşılması	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
3.2.8.		Veri tutarlılığı/tahminleme etkinliği için daha fazla efor sarf edilmesi	Dağıtım Şirketleri	Kısa/orta vade
4.4.	Dönemiçi Çoklu Yüklemeye	Geliştirmeler tamamlanana kadar bu kurala uyum için gerekli kontrollerin yapılması	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade

KOD	SORUN	ÖZET AÇIKLAMA	AKTÖR	SÜRE
5.4.	Okuma Periyodu Sorunu	5.3. kodlu geliştirme gerçekleşene kadar 35 gün üzeri periyotlu yüklemeler için açıklama girilmesi	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
7.3.	Tarih Dönem Uyumsuzluğu	Uyumsuz kontrolü geliştirmesi sağlanana kadar dağıtım şirketi tarafından uyumlu giriş için daha fazla efor sarfedilmesi	Dağıtım Şirketi	Kısa Dönem
8.1.	Ardışık Tarih/Endeks Uyumsuzluğu	Ay sonu okunan sayaçlar için SKF’de bir sonraki ayın tarifesinin kullanılmamasına dikkat edilmesi	Dağıtım Şirketleri	Kısa Dönem
8.2.		Ardışık endekslerin tutarlı girilmesi için gerekli kontroller yapılarak ek efor harcanması	Dağıtım Şirketleri	Kısa vade
9.2.	Tedarikçi Değişimi/Tahliye Endeksi Girilmemesi	Saha koşullarından kaynaklanan güçlük ve kısıtların EPIAŞ’a iletilmesi	Dağıtım Şirketi	Kısa Dönem
9.4.		Tedarikçi değişikliği ve tahliye okumalarının yüklenmesi kuralına uyum için daha fazla efor sarfedilmesi	Dağıtım Şirketi	Kısa Dönem